

Milli Şuranın
mitinqində
iştirak
edənlər
ağır
cəzalandırıldı
yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 aprel 2017-ci il Çərşənbə № 87 (6701) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Valyutadəyişmə məntəqələrinin bərpasına qərar verildi

Milli Məclisdə bu məsələnin müzakirəsində deputatlar arasında gərgin müzakirələr oldu

yazısı səh.5-də

İŞİD-in İsrailə əlaqələrinə dair şok iddialar

yazısı səh.8-də

20-dək iş adamına qarşı 1 milyon dollarlıq fırıladağın inanılmaz təfərrüatları

yazısı səh.10-da

Gözəgörünməz dollar imperiyası: ABŞ-ın dünya gücü olmasının böyük sirləri

yazısı səh.12-də

Nazirlərin Moskva görüşü-sülh, yoxsa müharibə...

yazısı səh.11-də

Ərdoğanın erməni kilsəsinə məktubuna Bakıdan reaksiyalar

yazısı səh.13-də

Nağd əməliyyatların məhdudlaşdırılması iqtisadi və ictimai sferanı iflic edib

yazısı səh.3-də

Tarkana 500 min qonorar söhbəti Azərbaycanda rezonans doğurdu

yazısı səh.14-də

İranda dərin dövlətin ən qalmaqallı adamı yenidən iqtidara gəlir

yazısı səh.7-də

Sabirin şeirlərini dərsliklərdən çıxarmaq təklifinə sərt reaksiyalar

yazısı səh.4-də

Azərbaycanın əleyhidarları hərəkətə keçdi

ERMƏNİ LOBBİSİ BAKININ ŞANSINA QARŞI - DÜŞMƏN TƏRƏF MAKRONA YOL AXRARIR

Fransa prezidentliyinə ən şanslı namizədin ətrafında erməni lobbistləri peyda olub; Ollandın potensial xələfi Qarabağdan danışdı və... düşmən ölkəyə reverans etdi - səbəb; Fransa prezidenti ermənipərəst olmaya bilərmi?..

musavat.com
Togrul Ismayil

yazısı səh.9-da

Parlament qalmaqallı qanun layihəsini geri götürdü

Böhtan və təhqirə görə cərimənin miqdarını artırmağı nəzərdə tutan düzəlişlər rəsmi Bakıya qınaq gətirə bilərdi yazısı səh.6-da

"Məleykə Abbaszadə Tarif Şurasının diktəsi ilə işləyir" iddiasına cavab gəldi

yazısı səh.13-də

Tramp Azərbaycana maliyyə yardımını ləğv etmək istəyir

yazısı səh.8-də

İcra başçısı Şəmkiyə "İpək yolu" korrupsiyasını necə ört-basdır edib?

yazısı səh.10-da

Əflatun Amaxov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib

Prezident İlham Əliyev Əflatun Amaxovun "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. APA-nın məlumatına görə, Ə. Amaxov Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib.

Zərrab və Atilla məhkəməsində son durum

ABŞ-ın İrana qoyduğu investisiyalara müdaxilə, bank saxtakarlığı və qara pul yuma ittihamları əsasında bir ilə yaxındır ki, həbsdə olan İran əsilli iş adamı Rza Zərrab və Xalq Bankının müdiri köməkçisi Mehmed Hakan Atilla hakim qarşısına bir yerdə çıxıb. Aprel ayının 23-də, Türkiyə saati ilə 17.50-də başlanan prosesə öncə Mehmet Hakan Atilla, ardınca Rza Zərrab bənövşəyi rəngli məhkum geyimində zala gətirilib.

Prosesin əvvəlində prokuror Riçard Berman həm Zərrabdan, həm də Atilladan qulaqçıqlar vasitəsilə tərcüməçini başa düşüb-düşmədiklərini soruşub. Hər iki tərəf də "hə" cavabını verəndən sonra proses başlayıb. Prokuror Berman Türkiyədə prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla gizlicə görüşdükleri ortaya çıxan R.Zərrabın vəkili R.Şahin olan Nyu-Yorkun keçmiş bələdiyyə sədri Rudolf Giuliani və keçmiş ABŞ ədalət naziri Maykl Mukaseyin Atillanın məhkəməsinə qatılıb-qatılmayacağına soruşub. Atillanın vəkili Viktor Rokko bu mövzunun irəliləyən günlərdə dəqiqləşəcəyini, Atillanın da girov qarşılığında azadlığa buraxılması üçün müraciət hazırlığında olduğunu deyib.

İttiham tərəfi Zərrab haqqındakı ittihamların ABŞ-ın mənafeləri baxımdan "ciddi və təhlükəli" olduğunu, bu vəziyyətin müdafiə tərəfindən kiçildiyini deyib. Prokurorluq eyni zamanda Zərrabın Türkiyə və İranın yüksək rütbəli yetkililəri ilə əlaqələrinin olduğunu deyib. Prosesin sonunda bir jurnalist müttəhimlərdən Türkiyəyə bir mesajı olub-olmadığını soruşub. M.H.Atilla isə "Mənim bu hadisələrlə bir əlaqəm olmadığını Türkiyənin bilməsini istəyirəm" deyə cavab verib.

Atillanın vəkili isə növbəti məhkəmə prosesi üçün təyin edilən 21 avqust tarixini sənəd və məlumatların toplanması üçün yetərli bir zaman olmadığını iddia edərək, prosesin daha sonrakı bir tarixə təyin edilməsini tələb kimi irəli sürüb.

Türkiyədə MHP-dən kənarlaşdırılan Ümid Özdağ ABŞ-da həbsdə olan 17-25 dekabr araşdırmasının kilid adı olan Rza Zərrabın mühakimə olunduğu məhkəmə və Suriyada İŞİD-in əlində olan Rakkaya qarşı əməliyyata dair iddia edib.

Sosial media hesabı üzərindən açıqlama verən Ümid Özdağ "Zərrabın işinin azaldılması əvəzində Ərdoğan PKK - ABŞ-ın Rakka əməliyyatını və ilhaqını, xülasə PKK-istanı qəbul edəcək" deyə bildirib.

□ Sevinc TELMANQIZI

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
- Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan**
- "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN**
- və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.**
- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
- Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:**
- Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22**
- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Nazirlərin görüşü danışıqlar prosesini başlada biləcək?

Ekspertdən "Ümid etməyə dəyməz" açıqlaması

Uzun fasilədən sonra aprelin 27-də Moskvada Azərbaycan xarici işlər naziri Elmar Məmməd-yarov və Ermənistan xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyanın Qarabağ danışıqları ilə bağlı növbəti görüşü olacaq. Görüşü Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov təşkil edib və özü şəxsən iştirak edəcək. Qeyd edək ki, Ermənistan-da keçirilən parlament seçkilərinə qədər danışıqlar prosesində də sanki bir fasilə elan edilmişdi. Danışıqlar prosesi demək olar ki, dayanmışdı.

Bes Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin uzun fasilədən sonra keçiriləcək görüşü xeyli müddətdir dayanan danışıqlar prosesinin başlanğıcı ola bilərmi? Kremlin bu görüşü təşkil etməkdə məqsədi nədir?

Politoloq Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, xarici işlər nazirləri səviyyəsində olacaq 27 aprel görüşü problemin həlli istiqamətində hər hansı irəliləyiş gətirib çıxartmayacaq. Adətən prezidentlər səviyyəsində olan görüşlərdə nəticəsindən asılı olmayaraq daha ciddi müzakirələr gedir, mövqelər daha açıq şəkildə ortaya qoyulur və prezidentlərin görüşündən hansısa gözləntilər olur: "Uzun müddətdir ki, bu şəkildə görüşlər keçirilmir. Nazirlərin görüşləri

isə problemin Rusiyanın diqqət mərkəzində olduğunu və onun həlli üçün çalışdığını göstərmək üçün Kremlin növbəti addımlarından biridir.

Ermənistan öz mövqeyini dəfələrlə açıq şəkildə ortaya qoyub. Maraqlarına və planlarına uyğun olmayan hər hansı təklifi qəbul etməyəcəyini bəyan edib. Azərbaycan da öz növbəsində ədalətli mövqeyindən geri durmayacağına bəyan edib. Bu gün üçün məsələnin sülh yolu ilə ədalətli həll olunması Rusiyanın bunu həqiqətən də istəməsindən və Ermənistanın bunun üçün sözün əsl mənasında təzyiq etməsindən asılıdır. Bu olmayana qədər aparılan bütün danışıqlar və görüşlərin heç bir əhəmiyyəti

□ E.SEYİDAĞA

AŞ PA Türkiyənin monitoring altına alınmasına qərar verib

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Strasburqda keçirilən yaz sessiyasının plenar iclasında "Türkiyədə demokratik təsisatların fəaliyyəti" adlı hesabat layihəsi müzakirə olub.

APA-nın Avropa bürosunun xəbərinə görə, Türkiyədəki son konstitusiyaya referendumundan sonra ölkə üzrə məruzəçilərin hazırladığı hesabatda Türkiyənin monitoring mərhələsinə qaytarılması təklif olunmuşdu.

Gərgin müzakirələr zamanı bəzi assambleya üzvləri sənədə əlavə və dəyişikliklər təklif etsələr də, bu təkliflərin heç biri qəbul edilməyib və Türkiyənin postmonitoring prosesindən monitoring mərhələsinə salınmasına dair müddəə olduğu kimi saxlanılıb.

Sonda qətnəmə layihəsi tam şəkildə səsə qoyularaq qəbul edilib. Qərarın lehinə 113, əleyhinə 45 parlament səs verib.

Qeyd edək ki, Türkiyə 13 il əvvəl monitoring prosesindən çıxarılmışdı və post-monitoring mərhələsində idi. Beləliklə, Türkiyə monitoringdən çıxarıldıqdan sonra yenidən monitoring altına alınmış ilk ölkə olub.

Azərbaycanda neft hasilatı hər il 7-10% azalır

"Azərbaycanda neft hasilatı hər il 7-10% azalır". "APA - Economics" xəbər verir ki, bunu Bakıda keçirilən II Beynəlxalq "Xəzər və Mərkəzi Asiya - Neft Emalı, Neft-kimya, Ticarət və Logistika" forumunda SOCAR-ın sərmayələr və marketing üzrə vitse-prezidentinin müavini Vitali Bəylərbəyov bildirib.

"Bu, təbii prosesdir. Biz bunun qarşısını almağa çalışırıq. 2020-ci ildə neft hasilatının sabitləşməsini gözləyirik. Bu da əsasən "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlar blokunun işlənməsi ilə bağlı imzalanacaq yeni müqavilə ilə əlaqəli olacaq. Azərbaycanın imza atdığı neft müqavilələrinin şərtləri dəyişməyib və bu amil xarici investorlar üçün çox əlverişlidir. "Əsrin Müqaviləsi" imzalananda neftin 1 barelinin qiyməti 12 dollar, 1996-cı ildə Bakı-Tiflis-Ceyhan boru kəməri işə salınarkən 60 dollar, "Şahdəniz" yatağı işə salınarkən isə 92 dollar idi. Qiymətlərin belə dəyişməsi xarici investorların bizim layihələrə marağını azaltmayıb", - deyərək Bəylərbəyov bildirib.

SOCAR rəsmisi qeyd edib ki, bu günə qədər Azərbaycanın neft sektoruna 220 mlrd. dollarlıq investisiya qoyulub ki, Dövlət Neft Fondu bu layihələrdən 120 mlrd. dollar gəlir əldə edib.

Bəzi yerlərdə yağış, dağlıq rayonlarda qar yağacaq

Aprelin 26-da Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti bildirir ki, aralıq güclənən şimal-qərb küləyi gündüz şimal-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq.

Havanın temperaturu yarımadasda gecə 6-9° isti, gündüz 14-18° isti, Bakıda gecə 6-8° isti, gündüz 16-18° isti olacaq.

Tibbi-meteoroloji proqnoza görə, aprelin 26-28-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteorologiya insanları üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə aralıq yağış, dağlıq rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Gündüz əksər rayonlarda əsasən yağmursuz keçəcək. Ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə aralıq güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 6-11° isti, gündüz 17-22° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 6-11° isti olacağı gözlənilir.

Külək niyə Azərbaycandan "əl çəkmir?"

Azərbaycanda küləklərin sürəti azalsa da, intensivliyi və təkrarlanması artım müşahidə edilir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Coğrafiya İnstitutunun İqlim və aqroiqlimşünaslıq şöbəsinin baş elmi işçisi, coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru Məhərrəm Həsənov APA-ya bildirib ki, getdikcə güclü küləklər tez-tez təkrarlanır, ölkəyə isti hava kütlələri daha çox daxil olur. Bu da iqlim dəyişmələri ilə əlaqədar proseslərdən biridir: "90-cı ildən sonra küləklərin intensivliyi daha çox qeydə alınır. Məsələn, əvvəllər 10 ildə 2 dəfə güclü külək əsirdisə, indi 10 ildə 4-5 dəfə olur".

M.Həsənov əlavə edib ki, son günlər ölkə ərazisində müşahidə edilən güclü küləklər 3-5 ildən bir qeydə alınır: "Bu da ölkəmiz üçün gözlənilməz hadisə deyil. Keçid fəslilərin yazda atmosfer təzyiqi ərazilər arasında tez-tez dəyişdiyindən belə küləklər 3-5 ildən bir baş verir. Güclü küləklər 3 gün, maksimum 5 gün ərzində davam edir. Sonradan küləyin sürəti azalır və hava tədricən öz əvvəlki vəziyyətinə qaydır".

"Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Qanunun qəbul olunması sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olanları çətin vəziyyətə sahib. Real sektor demək olar ki, iflic olub. "Nağdsız hesablaşmalar haqqında" Qanunun 3.3. maddəsinə görə, ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatdan alınmış vergi ödəyiciləri və vergi tutulan əməliyyatların həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) iki yüz min manatdan artıq olan ticarət və (və ya) ictimai işə fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri tərəfindən təqvim ayı ərzində ümumi məbləği 30 min manatdan, digər vergi ödəyiciləri tərəfindən isə təqvim ayı ərzində ümumi məbləği 15 min manatdan artıq olan hesablaşmalar üzrə ödənişlər yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilməlidir.

Artıq biznes qurumları ay ərzində müvafiq olaraq, hesablarından 30 min və 15 min manatdan artıq vəsait çıxara bilmirlər. Azərbaycanca əmək haqqı ödənişlərinin tutumuş cari xərclərə qədər əksər ödənişlərin nağd şəkildə həyata keçirildiyini nəzərə alsaq, bu, biznes subyektləri üçün çox ciddi problemə çevrilib. Faktiki olaraq hesabında on minlərlə manat vəsaiti olan sahibkarlar cari xərclərini ödəmək üçün nağd pul tapa bilmirlər. Bu problem media qurumlarından da yan keçməyib. Habelə, QHT sektoru da Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının bu addımı səbəbindən iflic durma düşüb.

"Yeni Müsavat" qəzetinin baş direktoru Ələsgər Süleymanov bildirdi ki, qanunun bu qədər sərt şəkildə tətbiq olunması gözlənilməz oldu: "Təbii ki, qanunun qəbul olunmasının səbəbini anlayırıq. Dövrüdə olan nağd vəsait kütləsini azaldılar ki, bank hesablarında manatla olan vəsait nağdlaşdırılaraq dollara yatırılmasın. Çünki iş adamları manatın dəyərdən düşməsinə ehtiyat edərək vəsaitlərini bu yolla risklərdən sığortalamağa çalışırdılar. Bu isə dollara tələbatı artırdığı üçün manatın dəyərdən düşməsinə səbəb olurdu. Bu mənada hökumət bu qanunu qəbul etməsinin məntiqi aydıdır. Ancaq biz təcrübədə görürük ki, hesabında o qədər də böyük pulları olmayan, aylıq olaraq satışdan gələn vəsaitləri çıxarıb cari xərcləri üçün sərf edən sahib-

karlar da əziyyət çəkirlər. Məhdudiyət bu qədər sərt olmamalıydı, burada bir elastiklik olmalı idi. Məbləği konkret olaraq, 15 min manat müəyyən etmək və ondan bir qəpik artıq nağdlaşdırma zamanı cərimə tətbiq etmək doğru deyil. Elə müəssisə var ki, onun nağdlaşdırma ilə ehtiyacı 16 min manatdır. Bu qanun həmin insanları çətin vəziyyətə salır. Bu qanun daha böyük məbləğlərdə vəsaitlərin nağdlaşdırılıb dollara yatırılmasının qarşısını almaq üçün qəbul olunubsa, mexanizmi də buna uyğun hazırlanmalı idi. Bu qədər sərt şəkildə tətbiq olunması daha böyük fəsadlara gətirib çıxaracaq. Zənn etmirəm ki, bu qədər məhdudiyətlər iqtisadiyyat daha da inkişaf edəcək, əksinə, zəifləyəcək. Bu qanun bir qədər elastik formada tətbiq olunsay, hər müəssisəyə xərclərinə uyğun olaraq 15-25 min manat arasında bir limit müəyyən olunsay, daha effektiv olardı".

Ələsgər Süleymanov ayrılan limitlə redaksiyanın cari xərclərini və ayrı-ayrı layihələr üzrə xərcləri qarşılamaqda çətinlik çəkdiqlərini bildirdi: "Bizim qəzetə gəlincə, dünənə qədər bu qanunun çətinliyini hiss etməmişdik. Çünki ehtiyac olmamışdı. Dünən bankda olan 3 min manat vəsaitimizi çıxarmaq istərkən, məlum oldu ki, 2300 manatdan artıq pul nağdlaşdırma bilmərik. Məlum oldu ki, 2300 manatla bizim aylıq normamız olan 15 min manat tamamlanır. Bu, anormal bir haldır, mən 3 min manat çıxartmaq istəyirəm-

Nağd əməliyyatların məhdudlaşdırılması iqtisadi və ictimai sferanı iflic edib

Ələsgər Süleymanov:
"Bu qədər sərt şəkildə tətbiq olunması daha böyük fəsadlara gətirib çıxaracaq"

sə, deməli, tələbatım var. Bizim hesabımıza gələn vəsaitlərin bir hissəsi satışdan gəlsə də, böyük hissəsi KİVDF-dən gəlir. Ayda bu fonddan hesabımıza 10 min manat gəlir və biz o vəsaiti öz təyinatı üzrə xərcləyirik. Bu da 15 min manatlıq limitin bir hissəsini aparır və cəmi 5 min manat limit qalır. Bizim kommunikasiya xərclərimiz var, mətbəximizin xərcləri var, kommunal xərclər var. Biz bunların hamısını nağd şəkildə həyata keçirirdik. İndi bütün bunları 5 min manata sığdırmaq mümkün deyil. Düşünürəm ki, heç olmasa KİVDF-dən maliyyələşən qəzetlər üçün oradan gələn 10 min manat 15 min manatlıq limitə aid olmamalıdır. Ondən əlavə, 15 min nağdlaşdırma bilsək, bu bizə kifayət edir".

Qubad İbadoğlu:
"Bu qanun Azərbaycandakı mövcud realıq nəzərə alınmadan qəbul olunub"

İqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu bildirdi ki, bu qanun Azərbaycandakı mövcud realıq nəzərə alınmadan qəbul olunub: "Doğrudur, mən də hesab edirəm ki, nağdsız hesablaşmalar genişləndirilməlidir. İqtisadiyyatın leqallaşdırılması baxımından bu böyük effekt verə bilər. Amma Azərbaycanda hazırda ödənişlərin böyük bir hissəsinin nağd şəkildə aparıldığını nəzərə alsaq, bu qanunun hansı çətinliklər yaradacağını təxmin etmək çətin deyil. İndiki halda, çalışmaq lazımdır ki, xərclərin çoxu nağdsız formada həyata keçirilsin. O cümlədən əmək haqları hər bir işçinin adına açılmış bank hesabına köçürülsün. Əmək haqqı ödənişləri bu məsələdə o qədər də böyük problem yaratmır.

Ən böyük problem yaradan sahibkarların digər ödənişləridir ki, onlar indiyə qədər qeyri-rəsmi formada həyata keçirilib. İndi də bu ödənişlər qeyri-rəsmi olaraq tələb olunur. Bildiyiniz kimi, qeyri-rəsmi ödənişlər nağd şəkildə aparılır. Bu ödənişlər olmadan, sahibkarlar sifariş ala bilmirlər. O baxımdan, dövlət idarələrindən sifariş alan sahibkarların ciddi çətinlikləri yaranıb.

Qəzetlər və digər biznes qurumları çalışmalıdırlar ki, əmək haqqı və digər bu kimi ödənişləri köçürmə yolu ilə həyata keçirsinlər. Ancaq elə ödənişlər də var ki, onları köçürmə yolu ilə ödəmək çətinidir. İndiki halda o ödənişləri də məhdudlaşdırmaq lazımdır ki, 15 min manat və ya dövrüyyəsi 200 min manatdan artıq olan təşkilatlar üçün 30 min manatı keçməsin. Bu limitin aşılması əlavə olaraq maliyyə sanksiyası yaradır və digər dövlət qurumlarının yoxlama aparması üçün də imkanlar yaradır".

İqtisadçı vurğuladı ki, bu günün realığı nəzərə alınmadan həyata keçirilən bu qanun sahibkarların fəaliyyətinə ciddi şəkildə əngəl yaradır: "Biznes sektorunda ödənişlərin heç də hamısı nağdsız formada həyata keçirilmir. Nağd ödənişlərin reallaşmaması isə bütövlükdə həmin sahə üzrə əməliyyatların dayandırılmasına gətirib çıxarır".

Limitin artırılması ilə bağlı təkliflərə gəlincə, Q. İbadoğlu bildirdi ki, ümumiyyətlə, bu li-

mitin tətbiqi doğru deyil: "Bu vəsait təşkilatın özünə məxsusdur və onun hansı formada xərclənməsinə o təşkilatın rəhbəri, üzvləri qərar verə bilər. İstər nağd, istərsə də nağdsız xərcləyər. Həmin limitin qoyulması sahibkarlıq hüququnun pozulması deməkdir. Mən bu vəsaitin sahibiyəmsə, onu mən qazanmışamsa, necə xərcləməsinə də mən müəyyənləşdirilməyim. Belə məhdudiyətlər ABŞ-da, Avropa ölkələrində də var. Amma orada bu nağdsız əməliyyatların genişləndirilmiş sistemi var və bunu hər yerdə həyata keçirmək mümkündür. Məsələn, avtomobilə benzini alarkən, marketdə alış-veriş edərkən, onu kartla ödəmək mümkündür. Bizdə isə nağdsız əməliyyatlar o dərəcədə genişlənməyib və onun üçün texniki təminat, infrastruktur yoxdur. Avropada bir çox ödənişlər internet üzərindən virtual olaraq aparılır, insanlar ödənişləri köçürmə yolu ilə edirlər, nağd ödənişlərə ehtiyac belə qalmır. Azərbaycanda dövlətdən sifariş alan adam qeyri-rəsmi olaraq ödəniş etməsə, heç bir nazirlik ona indiyə qədərki praktikada sifariş verməyib. Əgər bu iş icraya götürülə bilmirsə, sahibkar fəaliyyətini ya məhdudlaşdırır, ya da dayandırır. Əgər nağdsız əməliyyatlara keçirlərsə, o zaman qeyri-rəsmi ödənişləri də yığırsınız, tenderlər şəffaf keçirilsin. Sahibkarlar da öz sifarişləri əsasında iş alsınlar".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

ÜAK məsələsində müsbətə doğru dönüş

"Ola bilər ki, mayın 15-dək Ədliyyə Nazirliyi ÜAK-dan yeni təqdim olunan sənədlərə baxıb qurumu qeydiyyatdan alacaq"

Aprelin 25-də Rusiya Federasiyası Ali Məhkəməsinə Rusiya Ədliyyə Nazirliyinin Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin (ÜAK) qeydiyyatının ləğvinə dair iddiası üzrə məhkəmə iclası keçirilib. APA-nın verdiyi xəbərə görə, prosesdə Ədliyyə Nazirliyinin nümayəndəsi ÜAK-ın təqdim etdiyi yeni sənədlərin öyrənilməsi üçün məhkəmədən vaxt istəyib. Məhkəmə xahişi nəzərə alıb və prosesin mayın 15-də davam etdirilməsi qərarı verilib.

Qeyd edək ki, Ədliyyə Nazirliyindən bir müddət əvvəl verilən açıqlamada ÜAK-ın fəaliyyətində Rusiya Federasiyasının qanunvericiliyinin pozulduğu-sənədlərdə çatışmazlıqlar olduğu bildirilmişdi. Bəyan edilmişdi ki, Rusiya Ədliyyə Nazirliyi "İctimai Təşkilatlar haqqında" Qanunu əsas götürərək ÜAK-ın Mərkəzi Şurasının Rəyasət He-

yətinə aşkar olunan pozuntuların aradan qaldırılması ilə bağlı dəfələrlə xəbərdarlıq edib. Təşkilat pozuntuları aradan qaldırmağına görə Rusiya Ədliyyə Nazirliyi təşkilatın ləğvinə dair inzibati iddia qaldırılması üçün bu il martın 9-da Ali Məhkəməyə müraciət edib.

İlk məhkəmə iclası aprelin 11-də keçirilməli idi. Rusiya Ə-

liyyə Nazirliyinin nümayəndəsi-nin iştirak etməməsi əsas göstə-

rişə Ədliyyə Nazirliyinin rəsmisinin xahişi ilə məhkəmə baxışı növbəti dəfə təxirə salınmış oldu.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Ədliyyə Nazirliyi təmsilçisinin ÜAK-dan yeni sənədlərin daxil olduğunu söyləyib məhkəmədən vaxt istəməsi ciddi yumşalmadır. Problemin müsbət həllinin simptomları görünməyə başlayıb. Məhkəmənin ikinci dəfə təxirə salınması və Ədliyyə Nazirliyi təmsilçisinin xahişi bundan xəbər verir: "Bu, həm Rusiya məhkəməsinin, Rusiyanın özünün simasını qorumaq üçün, həm də Azərbaycanla münasibətlərə xələf gəlməməsi üçün edilir. Burada həm də Azərbaycanı ÜAK məsələsində daha çox minnətçi olmağa vadar etmək istəyi özünü göstərir. Azərbaycan tərəfi siyasi rəhbərlik səviyyəsində ciddi surətdə bu problemin müsbət həllinə can atır və bunun üçün Rusiya siyasi rəhbərliyi ilə danışıqlar aparıldığı da şübhə doğurmur. Azərbaycanın müvafiq dövlət, hökumət strukturları hərəkətə keçərək addımlar atdılar. Azərbaycanın həm rəsmi qurumları, həm diaspora qurumları, həm ayrı-ayrı nüfuzlu azərbaycanlılar Rusiyaya müraciətlər etdilər və məsələnin müsbət

həlli üçün Rusiyadan addım gözlədiklərini bildirdilər. Artıq bəllidir ki, ÜAK məsələsi ilə bağlı prosesə dövlət vəzifəsi daşımayan, lakin ciddi nüfuzlu malik ictimai xadimlər, iş adamları da qoşulub. Məsələn, Rusiya siyasi elitasında, ictimaiyyəti içərisində nüfuz sahibi olan azərbaycanlı hüquq professoru, iş adamı İlham Rəhimov ÜAK-ın qeydiyyatının ləğv olunmaması üçün addımlar atıb. Bu barədə İlham Rəhimov müsahibəsində bildirmişdi ki, ÜAK məsələsi ilə əlaqədar olaraq Rusiyanın Ədliyyə Nazirliyi və digər müvafiq orqanları ilə danışıqlar aparıb və problemin müsbət həlli üçün xahiş edib. İlham Rəhimov eyni zamanda bildirmişdi ki, ÜAK-ın sənədləri ilə bağlı da bir sıra çatışmazlıqların düzəldilməsinin vacibliyi təşkilatın rəhbərliyinin nəzərində çatdırılıb. İndi Ədliyyə Nazirliyinin təmsilçisinin "ÜAK-dan yeni sənədlər daxil olub" deməsindən bu qənaətə gələ bilərik ki, sənədlərdə olan çatışmazlıqlar aradan qaldırılıb".

Politoloqun fikrincə, mayın 15-də bu məsələyə müsbət nəqtə qoyulacağı və ÜAK-ın fəaliyyətini davam etdirəcəyini söyləmək mümkündür.

□ Etibar SEYİDAĞA

Zaman-zaman cəmiyyətdə və mətbuatda Mirzə Ələkbər Sabirin şeirlərinin milləti aşağıladığı kimi fikirlər irəli sürülür, hətta onun barəsində heç danışmamaq, şeirlərini dərsliklərdən çıxarmaq kimi təkliflər də irəli sürülür. Bugünlərdə araşdırmaçı-yazar Guntay Gencalp facebook sosial şəbəkəsindəki profilində yazdığı statusda qeyd edib ki, M.Ə. Sabirin şeirlərini dərsliklərdən çıxarmaq lazımdır, antipedoqojidir.

"18 yaş öncəsində cocuqlara Sabirin şeirlərini oxutmağı durdurmaq və hətta yasaqlamaq lazımdır. Çünki "şeyr"lərdə heç bir gözəllik və estetikə yox. Bu şeirləri ezberləyən cocuq aqressiv, gözəllik düşməni, ədəbsiz və sayqısız olar. Bu ədəbiyyatla böyüyən cocuğu nə adam etmək olar, nə də alim".

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl də eyni tipli iddialar Cəlil Məmmədquluzadə haqqında deyildi. M.Ə. Sabir və digər satirik şairlər haqqında bu cür iddialar xüsusilə müstəqillik əldə etdikdən sonra ortaya çıxıb. Təəssüflə qeyd etməliyik ki, Sabirin satirik şeirlərində yer alan cahil insan tipi bu günümüzdə də var.

Maraqlıdır, bu günümüzü də qismən əks etdirən bu cür dahi şairlərin şeirləri dərsliklərdən çıxarılmalı, unudurulmalıdır?

BDU-nun Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı kafedrasının professoru Almaz Əliyev bu cür fikir səsləndirənlərin nədən insanlar olduğunu dedi: "Əgər biz Cəlil Məmmədquluzadəni, Mirzə Ələkbər Sabiri ədəbiyyatımızın tarixindən çıxarsaq, kimlər qalacaq? Bu şəxslər Azərbaycanın ən işıqlı insanları olub. Mirzə Ələkbər Sabir milləti cəhəldən oyadıb, hətta oxumaq istəməyənləri, təhsilə biganə qalanları təhsilə qaytarıb. O,

Sabirin şeirlərini dərsliklərdən çıxarmaq təklifinə sərt reaksiyalar

Almaz Əliyev: "Mirzə Ələkbər Sabir milləti cəhəldən oyadıb"

Etibar Əliyev: "Sabirin, Cəlil Məmmədquluzadənin yaradıcılığı dərsliklərdə qalmalıdır"

insanları yazdıqları ilə tərbiyə edib. Hərənin öz tərbiyə üsulu var. Mirzə Ələkbər Sabir durub pedaqoji nöqtəyi-nəzərdən bir məqalə yazmayacaqdı ki... O, şair idi və onun xətti bu idi ki, tənqidlə, satira ilə insanları maarifə, mədəniyyətə, pis əməllərdən əl çəkməyə çağırırsın. Zamanında Cəfər Cabbarlı belə mövzularını Mirzə Ələkbər Sabirin şeirlərindən götürüb. Mirzə Ələkbər Sabirin şeirlərini antipedaqoji adlandıran adamlar son dərəcə elmdən, tariximizdən xəbərsiz, nadan adamlardır. Mən qətiyyənlə bu fikirlə razı

deyiləm. Sabir 20-ci əsrin ən böyük şairidir. Başqa millət olsaydı, Sabiri başlara qaldırardılar. Məsələn, götürək Avropa ədəbiyyatını: orada əsrin əvvəllərində Sabir səviyyəsində bir adam var?! Yoxdur. Sabir ingilis dilində yazmış olsaydı, bütün dünyanın bir nömrəli şairi olardı. Sabir həmişə müasir olacaq. Çünki onun qoyduğu məsələlər, cəmiyyətimizlə, həyatımızla, əlaqımızla bağlı nə yazıbsa, xalqı islah etməyə çalışıb. Qərribə bir dəb düşmüşdü. Bir zamanlar Cəlil Məmmədquluzadə haqqında belə deyirdilər,

indi də Sabiri hədəfə almağa başlayıblar. Onlar haqda bu cür danışmaq nadanlıqdır. Onlar bu şeirlərini, əsərlərini göz yaş tökə-tökə yazıblar. Milləti oyatmağa çalışıblar, milləti gələcəyə baxmağa çağırıblar, illərlə maarifə, elmə çağırıblar. Bu sözü deyənlər yeri səhv düşmüş insanlardır. Onlar elə məsələlərə toxunublar ki, həmin məsələlər bu gün də lazımdır. Sahəsini bilməyən, təhsillə, elmlə məşğul olmayan insanlar yalnız bu cür danışa bilər".

Sabirin şeirlərinin dərsliklərdən çıxartmaq məsələsinə gəlince isə "XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev bu cür fikirlərin absurd olduğunu dedi: "Mirzə Ələkbər Sabir çox böyük şairdir. Onun satiralarının başa düşülməsində gərəklər fərqli tənqidlə yanaşılmalıdır. Yeni satiranın öz fəlsəfi var və o, ibrət xarakteri də daşıya bilər. Bunu deyənlər düşünürəm ki, dünyada çap olunan dərsliklərdən bir o qədər xəbəri olmayan adamlardır. İngilislərin, amerikalıların, fransızların dərsliklərinə baxsaq yaxşı satiralar, yumorlar görürük. Satiradan, Sabirdən imtina etmək mümkün deyil. Ola bilər ki, bu gün müəllimlər satiranın fəlsəfəsini izah edə bilmir. Burada təkə xətti tənqidlərin məhsulu kimi təqdim olunmalıdır. Ümumiyyətlə, bütün

Cəmil Quliyev yenidən İTV-nin baş direktoru seçildi

Aprelin 26-da Milli Televiziya və Radio Şurasında (MTRS) İctimai Televiziya və Radio Yayım Şirkəti (İTV) Yayım Şurasının iclası keçirilib. MTRS-nin aparat rəhbəri Toğrul Məmmədovun APA-ya verdiyi məlumata görə, iclasda Yayım Şurasının üzvləri tərəfindən İTV-nin baş direktorunun seçilməsi prosesi keçirilib. O qeyd edib ki, Yayım Şurasının qərarı ilə Cəmil Quliyev növbəti dəfə İTV-nin baş direktoru seçilib.

Qeyd edək ki, MTRS-nin İTV-nin baş direktorunun səlahiyyət müddətinin başa çatması ilə əlaqədar bu vəzifəyə seçilmək üçün namizədin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə elan etdiyi müsabiqəyə 5 nəfər iddiaçı - Paşazadə Tahir Ağalar oğlu, Quliyev Cəmil Elşad oğlu, Soltanov İltifat Hacıxanoğlu, Məmmədov Tahir Tais oğlu və Ağayeva Afaq Ağabrahim qızı sənəd təqdim edib.

Xatırladaq ki, C. Quliyevin səlahiyyət müddəti bu il aprelin 23-də başa çatıb. Kinorejissor, ssenarist, əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin professoru C. Quliyev 1963-cü ildə Bakıda anadan olub. O, 1984-cü ildə Moskva şəhərində Ümumittifaq Kinematografiya İnstitutunu kinorejissor ixtisası üzrə bitirib, 1987-ci ildən Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində pedaqoji fəaliyyətə başlayıb. 2011-2013-cü illərdə "Mədəniyyət" telekanalının baş direktoru olan C. Quliyev 2013-cü il aprelin 23-dən İTV-nin baş direktorudur.

fənlərdəki mövzuların tədrisi xətti tənqidlə köklənməməlidir. Bu gün məktəblərin qarşısına uşaqlarda tənqidi tənqidlərin, sərbəst düşüncənin formalaşması, sərbəst fikir yürütməyin öyrədilməsi kimi tələblər qoyulur. Bəs bu cür əsərlər olmasa, bu, nə cür formalaşa bilər? Belə çıxır ki, Cəlil Məmmədquluzadəni də dərsliklərə buraxmaq olmaz. Bu absurddur. Klassiklərdən sayılan Mirzə Ələkbər Sabirin

satiralarını müəllimlər dərk etmə, tənqidi tənqidlərin formalaşması obyekt kimi şagirdlərə tədris etməlidir. Satirasız, yumorsuz, siyasi mövzular olmayan, bizim cəmiyyətin qəbul etmədiyi şair və yazıçıların dərsliklərə salınması Sabir satiralarından yaxşıdır? Qətiyyənlə deyil. Sabirin, Cəlil Məmmədquluzadənin yaradıcılığı, onun fəleytonları dərsliklərdə qalmalıdır".

□ Günel MANAFLLI

AŞ PA sədri Bəşər Əsədlə görüşdüyü üçün üzr istədi

Pedro Aqramunt: "Rusiyanın tələsinə düşdük"

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) yaz sessiyasının iclasında qurumun sədri Pedro Aqramunt (İspaniya), AŞ PA üzvləri Jordi Çukla (İspaniya) və Alen Desteksin (Belçika) Suriyaya səfəri ilə AŞ PA-da açıq dinləmələr keçirilib.

APA-nın məlumatına görə, AŞ PA sədri P. Aqramunt Suriyaya səfər etdiyi üçün bir daha üzr istəyib:

"Mən Suriyaya ispaniyalı senator kimi getmişəm. Suriyada internet və telefonum işləmirdi, ona görə də həmkarlarımı çox gec məlumatlandırma bildim. Mətbuata isə

heç vaxt açıqlamalar verməmişəm. Mən orada AŞ PA təmsilçisi kimi səfərdə deyildim. Mən orda da dedim ki, Əsəd rejimini dəstəkləmi-

rəm, onun hərəkətlərini pisləyirəm".

AŞ PA sədri bu məsələdə Rusiya KİV-ni də günahlandırır: "Bu məsələdə Rusiya

KİV-in də günahı var. Onlar məsələni şişirdib manipulyasiya etməyə çalışıblar. Mən onları bu hərəkətlərinə görə qınayıram. Ordakı rus deputatlar öz mətbuatları ilə birlikdə bizi aldatdılar, bizimlə manipulyasiya etdilər. Buna görə bir daha üzr istəyirəm. Mən dünən də Büronun iclasında dedim ki, AŞ PA sədri kimi vəzifəm bütün dövlətlərlə, o cümlədən Rusiya ilə yaxşı münasibətlər qurmaqdır. Amma onların mənim bu səfərimlə bağlı belə manipulyasiya etmələri, lazım gələrsə, mənim bu ölkəyə münasibətim də dəyişə bilər".

O, Suriyaya səfəri barədə İspaniya Xarici İşlər Nazirliyinə məlumat verdiyini də qeyd edib: "Məlumat verdiyim şəxsi aprelin 27-də sessiyaya çağırtdıracağam, sizə düzünü desin. Mən artıq həm assambleyanın, həm də öz reputasiyamın qorunması üçün üzr istəmişəm və bilirəm ki, bu səfəri etməməli idim".

P. Aqramunt bildirib ki, bezi şəxslər bu səhər AŞ PA-da kabinətinə girərək, ona aid kağızları və pullarını götürüb-

lər: "Bu haqda həm Avropa Şurasının baş katibinə, həm də polisə məlumat vermişəm".

P. Aqramunt AŞ PA sədri vəzifəsində qalıb-qalmayacağı ilə bağlı sessiyanın son günü - aprelin 28-də xüsusi bəyanatla çıxış edəcəyini də bildirib: "Bizim vaxtımız olmadı ki, bunun manipulyasiya olduğunu anlayaq. Mənim səfərimin və bütün bu görüşlərimin əsas məqsədi Avropaya da təsir edən bu müharibəyə son qoymağa yardımçı ola bilmək idi. Beşinci gün Büroda statusla bağlı qəti qərar verəcəyəm".

J. Çukla isə qeyd edib ki, tələvə düşdüklerini çox gec anlayıblar: "Biz orda olanda çox gec başa düşdük ki, Suriya özü də, elə biz də tamamilə rusların tələsinə düşdük. Mən totalitar rejimləri qəbul etməyən, onlara qarşı həmişə mübarizə aparmışam. Mən bir daha üzr istəyirəm və deməliyəm ki, sədəhlövlük edib, bu səfəri qəbul etməklə vəziyyəti düzgün qiymətləndirməmişəm".

A. Desteks bildirib ki, yalnız sonradan bilib ki, heyətdə-

kilərdən 3-ü AŞ PA üzvü olub: "Mən heç bilmirdim ki, 20 nəfərlik heyətdəkilərdən yalnız 3 nəfəri AŞ PA üzvüdür. Bizimlə açıq-aydın manipulyasiya edildi. Mən bu səfəri belçikalı deputat kimi etmişəm, AŞ PA təmsilçisi yox. Çünki Belçikada terror və Suriya çox həssas məsələdir. Belçikada baş verən terror aktlarının müəlliflərinin çoxu Suriyadan gəlib".

Bununla da dinləmələr başa çatıb. Son qərar AŞ PA bürosunun aprelin 28-də keçiriləcək iclasında verəcək.

Qeyd edək ki, İspaniya kralı VI Filip aprelin 27-də AŞ PA-ya səfər edəcək. Bu da nəzərə alınaraq ispaniyalı parlamentar P. Aqramuntun bu sessiya ərzində AŞ PA sədri postunda qalmasına etiraz edilməyib.

Xatırladaq ki, P. Aqramunt Rusiya Dövlət Dumasının sədr müavini Vladimir Vasilyevin rəhbərlik etdiyi Rusiya nümayəndə heyəti ilə birlikdə bu ilin martında Suriyaya səfər edərək, bir sıra görüşlər keçirib, o cümlədən Suriya prezidenti Bəşər Əsədlə görüşüb.

Aprelin 25-də spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirildi. İlk olaraq birinci vitse-spiker Ziyafət Əsgərov Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri arasında hərbi maliyyə əməkdaşlığı haqqında sazişin təsdiq edilməsi haqqında qanun layihəsi barədə məlumat verdi.

Bildirdi ki, 5 illik bağlanan saziş 2016-cı il dekabrın 29-30-da Azərbaycanda və Türkiyədə imzalanıb. Deputatlar qanun layihəsinə səs verdilər.

Mənzil Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər isə fikir müxtəlifliyinə səbəb oldu.

Deputat Asim Mollazadə qanun layihəsinin qəbulunun əleyhinə çıxdı: "Qanunvericiliyə təklif olunan variant dünya təcürbəsinə ziddir. Yaşayış ərazisində mehmanxana və ya hostellərin yerləşdirilməsi vətəndaşların hüquqlarını poza bilər. İnsanların öz yaşayış sahəsində sakit yaşamaq hüququ var, biz bu qanunla həmin hüququ pozmuş olacağıq. Bu düzəliş bizim vətəndaşların şəxsi mühitinə müdaxilədir. Ona görə mən bu düzəlişin əleyhinəyəm".

Komitə sədri Hədi Rəcəbli isə dedi ki, layihə hazırlanarkən 10 ölkənin qanunundan bəhrələnilər: "Mən çox təəccüb edirəm ki, müasir dünyagörüşə malik olan Asim müəllim bu mövqedədir. Onun bu fikirləri tamamilə bugünkü tələblərə cavab verməyən fikirlərdir. Avropada ayrıca evlərin turizm obyekti kimi istifadə olunması nümunələri var. Biz bu dəyişikliklərlə bürokratiyanın qarşısını xeyli alacağıq və turizmin inkişafına xidmət edəcəyik".

Spiker Oqtay Əsədov da onu müdafiə etdi: "Elə götürək Türkiyənin şəhərlərini. Elə şəhərlər var ki, hotel sayı az olsa da, ora hər ay 100 minlərlə turist gəlir, mənzil turizmi olmasa o qədər turisti yerləşdirmək mümkün deyil".

Deputat Əflatun Amaşov qanun layihəsinin müdafiə edərək Gürcüstan nümunəsini gətirdi: "Keçən il Gürcüstana 6 milyon turist gəldi və nəticədə ölkə 2 milyarda yaxın gəlir əldə etdi. Üstəlik, Gürcüstana gələn turistlərin 70 faizi ayrı-ayrı ailələrdə yaşadı. İnsanların hüququ var ki, öz evlərini turistlərin üzünə açsınlar. Ona görə də mən bu düzəliş kifayət qədər vacib və əsaslı sayıram. Bu, turizmin inkişafına töhfə verəcək".

Səsvermə ilə dəyişikliklər qəbul edildi.

"Dövlət qulluğu haqqında" Qanuna dəyişikliklər barədə məlumat verən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirdi ki, layihəyə əsasən, birinci vitse-prezident təyinatından sonra idarəetmədə yeni strukturlar, habelə, inzibati və yardımçı vəzifələr yaradılır. Komitə sədrinin dediyinə görə, inzibati vəzifələr sırasına Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən orqanın rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycanın birinci vitse-prezidentinin fəaliyyətini bilavasitə təmin edən struktur, bölmənin rəhbərinin vəzifəsi, Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bilavasitə təmin edən orqanda müşavirlərin vəzifəsi daxildir. Yardımçı vəzifələr sırasına isə Azərbaycan dövlətinin başçısının fəaliyyətini bi-

Valyutadəyişmə məntəqələrinin bərpasına qərar verildi

Milli Məclisdə bu məsələnin müzakirəsində deputatlar arasında gərgin müzakirələr oldu

lavasitə təmin edən orqanın rəhbərinin müavini, Azərbaycanın birinci vitse-prezidentinin fəaliyyətini bilavasitə təmin edən struktur bölmənin rəhbərinin müavini, habelə Azərbaycanın birinci vitse-prezidentinin köməkçisinin vəzifəsi daxildir. Ə.Hüseynli ölkə prezidentinin sərəncamı ilə Mehriban xanım Əliyevanın ölkənin birinci vitse-prezident təyin olunduğunu xatırladı və qanun layihəsinin Milli Məclisə prezident İlham Əliyevin qanunvericilik təşəbbüsü ilə daxil olduğunu qeyd etdi. Komitə sədrinin sözlərinə görə, təklif Azərbaycan Konstitusiyasına 2016-cı il sentyabrın 26-da keçirilmiş ümumxalq səsverməsində qəbul edilmiş dəyişikliklərə uyğun olaraq, yeni yaradılmış birinci vitse-prezidentin xidmətində olan dövlət qulluçularının statusunu, təminatını və dövlət orqanındakı təsnifatını müəyyən etmək üçün verilib. Dəyişikliklər yekdilliklə qəbul olundu.

Milli Məclis daha sonra Bakı şəhər prokuroru Əziz Seyidovun Ali Məhkəmənin hakimiyyətinə namizədliyi məsələsinə də baxdı və müsbət qərar verdi.

"Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında" Qanuna dəyişikliklər barədə məlumat verən İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə bildirdi ki, dəyişikliyə əsasən qanundan 49-1 maddəsi çıxarılır. Komitə sədrinin sözlərinə görə, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının yaradılması ilə əlaqədar olaraq bu maddə ləğv edilir: "Kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi 49-1.1. Mərkəzi Bank sosial-iqtisadi əhəmiyyətli layihələrin maliyyələşdirilməsi, habelə iqtisadiyyatın real sektoruna maliyyə dəstəyinin təmin edilməsi məqsədi-

lə dövlət zəmanəti əsasında banklara məqsədli kreditlər verə bilər. Belə kreditlərin forma, qayda və şərtlərini Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti müəyyən edir". Beləliklə, Azərbaycan Mərkəzi Bankından kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi səlahiyyəti alınır.

"Hazırda yollarımızda 60-cı illərdə istehsal olunmuş avtomobillərdən istifadə olunur. Hərdən mən hər tərəfi çürük, işıqları yanmayan, qara tüstü buraxan maşınları görəndə düşünürəm ki, bunlar texniki baxışdan necə keçib?"

Bu fikirləri isə "Yol hərəkəti haqqında" Qanunun müzakirəsi zamanı deputat Elmira Axundova söylədi. E.Axundova vaxt ilə səsləndirdiyi təklifi bir daha xatırladı: "Biz də Rusiya və başqa ölkələr kimi, köhnə avtomobilləri vətəndaşlardan əlaq. Dövlət orqanları bunun müqabilində vətəndaşlara vəsait, ya da çek versinlər, bunun qarşılığında Gəncə, yaxud Naxçıvan istehsal olan maşınları ala bilsinlər. Müvafiq qurumlardan xahiş edirəm, bu maşınları texniki baxışdan keçirilsinlər. Əks təqdirdə, yollarımızdakı əsl qətləmə davam edəcək".

"Valyuta tənziimi haqqında" Qanuna dəyişiklik isə daha ciddi etirazlara səbəb oldu.

Deputat Qüdrət Həsənzadə isə valyutadəyişmə məntəqələrinin işlətmək istəyənlərdən lisenziya tələbi ərafəsində onların qarşısına digər tələblər qoyulmasını düzgün saymadı: "Əgər lisenziya verilməyəcəksə, niyə kiminləsə müqavilə bağlayıb ödəniş etməlidir? Deməli, dədə-baba qaydası ilə araşdırmalıdır ki, mənə icazə verirsinizsə, valyutadəyişmə məntəqəsi açaram, ya da insanlar artıq əziyyət çəkəcək. Əgər haqiqətən də bu məntəqələri açırsınızsa, onda gə-

dik, məbləği dəyişdik. Dünyanın bütün ölkələrində depozit tələb olunur. 5-10 minlik depozitin həmin məntəqə sahibinə heç bir ziyanı yoxdur, amma əhaliyə faydası olacaq. Amma nağıd pulun köçürülməsi ilə bağlı məsələyə baxılır, onun üzərində iş gedir".

Deputat Siyavuş Novruzov dedi ki, bir ilə yaxındır valyutadəyişmə məntəqələrinin ləğvi ilə əlaqədar vətəndaşlarımızın qara bazarda aldadılması gündəmdə idi: "Bir sual ortaya çıxırdı, axı bu var idi, təzədən velosiped kəşf etməyə ehtiyac yox idi. Burada minlərlə valyutadəyişmə məntəqələri il ərzində dayandı, hər birində işləyən insanlar kənarda qaldı, "qara ba-

karları da ona qarşı çıxıb: "Ancaq bu gün çox sevinirəm. Bu dəyişikliklərə görə sizə və cənab prezidentə minnətdarlıq edirəm. "Qara bazarı" öldürmək üçün atılan addımlar bizə xeyir vermədi, insanlar incidildi, vəsait itkiləri oldu. Niyə burada girov olmalıdır, bilmirəm. Məgər əvvəlki variantda qayıtmaq olmaz? 6000 insan burdan çörək yeyirdi. Dünyanın heç bir ölkəsində belə rahat valyuta dəyişmə yoxdur. Qoyun dəyişsənlər, vergi ödəsinlər, büdcəyə xeyir gətirsinlər. Mən kimisə tənqid edəndə deyirlər ki, qərəzli danışırıq. Novxanı, Bilgəh və "Primorski"də öz villalarında yaşayan işləyən insanlar xidməti maşınlarında bu günün

özündə çamadanlarla valyuta dəyişirlər. Olmazdı ki, elə bunu valyutadəyişmə məntəqələri edərdi və bu da büdcəyə xeyir gətirərdi? Babalarımızın, nənələrimizin "sandıq pulu" var. Xalq çəşib qalib, bilmir pulunu hansı valyutada saxlasın. Əslində bizi fırladırlar, xalqı fırladırlar. Qoyun, bir düzəngah, azadlığa çıxacaq. Cənab prezident gecə-gündüz işləyir. Amma məmurlar çətinliyə salırlar insanları".

Səhiyyə ilə bağlı mühüm qanun layihəsinə Səviyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov təqdim etdi. O bildirdi ki, bundan sonra gözün buynuz qişasının Azərbaycana idxalına və ölkədə transplantasiyasına icazə verəcək.

Deputat Qənirə Paşayeva bildirdi ki, gözün buynuz qişası toxumalarının ölkəyə gətirilməsinə icazə verilməsi önəmli bir hadisədir: "Bununla gözün buynuz qişası köçürülməsini gözləyən yüzlərlə insanımızın problemi öz həllini tapacaq. Eyni zamanda bu əməliyyat üçün vətəndaşlarımız artıq xarici ölkələrə üz tutmayacaq, öz ölkəmizdə bu əməliyyatları həyata keçiriləcək". **Millət vəkili digər mühüm problemə də diqqət çəkdi:** "Çox vacibdir ki, ürək və qan-damar əməliyyatlarında istifadə olunan toxumaların, homoqreftlərin, qapaqlar və damarların, yeni toxumaların ölkəyə gətirilməsinə də icazə verilsin. Ölkəmizdə cənab prezidentin də açılışında iş-tirək etdiyi Bakıda "Ürək Mərkəzi"nin açılışı oldu. Bu gün ölkəmizdə yüksək səviyyədə ən mürəkkəb ürək əməliyyatları həyata keçirilə bilər. Ürək qapağının infeksiyalaşması, endokardit, uşaqlarda bir sıra mürəkkəb ürək əməliyyatlarında və s. bu kimi əməliyyatlarda istifadə olunan toxumaların, homoqreftlərin ölkəyə gətirilməsinə icazə verilməsi çox vacib məsələdir və bu, ən mürəkkəb ürək əməliyyatlarının həyata keçirilməsinə öz müsbət təsirini göstərə bilər. Eyni məsələ oynaq toxumaları ilə də bağlıdır".

Deputat Fuad Muradov isə problemərin həllinə kompleks yanaşmanı zəruri saydı: "Nəyə görə gözün buynuz qişasını gətirmək olar, ürək, qulaq və digər istiqamətlər üçün lazım olan orqanları gətirmək olmaz?".

□ **Elşad PAŞAYOV**

zar"da isə pullar fırlandı. Bu məntəqələrin konkret yeri var idi, bərpa prosesində həmin insanlara üstünlük verilməlidir, çünki onlar bu sahəni bilirlər. İndi bazar günü bir valyutadəyişmə məntəqəsi var, adamlar gedib onun qarşısında dayanır. Valyuta bazara çıxarılır, bu məntəqələr də çıxarılır, onu vətəndaşa satır. Bu, valyutadəyişmə məntəqəsidir, burada depozit tələbi nəyə lazımdır? Depozit bir, iki, üç min manat ola bilər. Böyük miqdarda valyutadəyişmə məntəqəsində depozit ola bilməz. Onda göy-satan, almasatandan da depozit tələb edək. Depozit bankda ola bilər".

Deputat Əli Məsimli də depozit tələbini doğru saymadı: "Bir məsələ də var: "qara bazar"da alışla satış arasındakı fərq insafsızdır, nəinki banklarda".

Ə.Məsimli bu sektorda vəziyyəti sağlamağa çağırdı.

Spiker Oqtay Əsədov dedi ki, bütün məsələlər ölçülüb-biçilib: "Məqsəd də budur ki, 2 min valyutadəyişmə məntəqəsi olmasın, min dənə olsun, amma normal fəaliyyət göstərsin. Əvvəlki kimi hər daşın arxasında bir valyutadəyişmə məntəqəsi olmayacaq. O məntəqələrin çoxu başqa işlərlə də məşğul idi".

Deputat Zahir Oruc dolların manata olan münasibətinin qısa müddətdə 1.92-dən 1.70-ə enməsinin səbəblərini soruşdu: "Adamda belə təsəvvür yaranır ki, bu kurs kabinetdə müəyyənləşir. Biz dərman bazarına müdaxilə edə bilirik, etiraz edirik, ancaq belə çıxır ki, valyutanın kursunda belə sürətli sığrayışlar normaldır".

Deputat Yevda Abramov xatırladı ki, vaxt ilə valyutadəyişmə məntəqələrinin ləğvini düzgün saymayanda bəzi həm-

Spiker Oqtay Əsədov dedi ki, depozit yüksək rəqəmlərlə qəbul olunmuşdu: "Biz danış-

Böyük fəlakətlər

Xalid KAZIMLI

Beş-altı, hətta on il öncə Türkiyədə, eləcə də Azərbaycanda belə bir əndişə vardı ki, dünya erməniləri var güclərini bir araya qoyacaq və 2015-ci ildə, "erməni genosidi"nin 100-cü ildönümündə bunu bütün dünyada tanıdıracaqlar.

O zaman belə bir təhlükə çox real idi. Avropada və ABŞ-dəki erməni diasporu, həm də diasporun maliyyələşdirdiyi erməni lobbisi bu istiqamətdə intensiv çalışmalar edir, müxtəlif tədbirlər keçirir, sayısız-hesabsız kitablar nəşr etdirir, dünyaca ünlü aktyorların iştirakı ilə filmlər çəkdirir, bir sözlə, yüz oyundan çıxırdılar.

Həmin fəaliyyətin müəyyən nəticələri də vardı: əksər Avropa dövlətləri, ABŞ ştatlarının çoxu parlament səviyyəsində tarixdə "erməni genosidi" adlı cinayət olduğu barədə qanunlar, qətnamələr qəbul etdilər.

Hətta Fransa parlamenti "erməni genosidi"ni tanımayanlara, inkar edənlərə qarşı da qanun qəbul etdi. Bu, söz və fikir azadlığı kimi konstitusion hüquqlara zidd olsa da, fransızlar bəzi məşhur ziyalıları bu qanunla mühakimə etməkdən belə çəkinmədilər.

Vədə yetişdi, 1915-ci il hadisələrinin 100 illiyi tamam oldu, bu az qala bütün dünyada ermənilər tərəfindən geniş tədbirlərlə qeyd olundu, amma ermənilərin yarasını sağaltmadı. ABŞ prezidenti yenə "genosid" kəlməsini dilinə gətirmədi, erməni dilindəki "meds yagern" ("böyük fəlakət") deməklə kifayətləndi.

Belə məlum oldu ki, dünya ölkələrinin parlamentləri tərəfindən qəbul edilən "genosid qanunları"nın elə bir əhəmiyyəti, qüvvəsi yoxdur, bu, sadəcə, ermənilərə təsəlli olsun deyərək qəbul edilmiş, hüquqi səciyyə daşımayan bir sənəddir.

Qeyd edək ki, bir çox ölkələrin parlamentləri də ard-arda "Xocalı faciəsi"ne dair bənzər sənədlər qəbul etdilər. Ancaq bu da hüquqi müstəviyə çıxmıdı, eləcə təbliğat baxımından, Xocalı soyqırımının dünyada bilinməsi sardan effektiv oldu.

Əslində isə 1992-ci ilin fevralında Xocalıda törədilən amansız beşəri və hərbi cinayətə görə əldə o qədər sənədlər, görüntülər, şahid ifadələri var ki, bunlara Haaqa hərbi tribunalında baxıla bilərdi.

Ermənilər 102 il əvvəl baş vermiş, daha çox uydurma nağıllar və əfsanələrdən ibarət olan "genosid" söhbətləri ilə dünyanın zara gətirdikləri halda biz əlimizdə bu qədər sənəd ola-ola hələ də heç nə edə bilmirik.

Fəqət, Xocalı soyqırımı ilə bağlı təbliğat işlərinin intensivləşdirilməsinin bir xeyri oldu ki, artıq Avropada müxtəlif dairələr ermənilərin o qədər yazıq, fağır olmaqlarını, rus qoltuğuna sığınaraq işğalçılıq etdiklərini, qətlamlar törətdiklərini bildilər, anladılar.

20-25 il öncə dünya ictimaiyyəti "Qafqazda əzələn, məhv edilən ermənilər"dən danışdırsa, indi o ritorika dəyişib, bu söhbət geniş meydanlardan, dairələrdən yığışaraq kiçik auditoriyalara yerləşib.

İndi dünyanın, Avropanın öz böyük fəlakətləri var, Qafqazda yaşayan iki kiçik dövlətin intriqası ilə baş-beyninin xarab edilməsini istəmir.

Günümüze Yaxın Şərqdə daha real, qəddar qətlamlar törədilir, bu müharibələrdə yarım milyon mülki insan ölüb, milyonlarla insan yer-yurdundan didərgin düşüb.

Bu baxımdan Osmanlı sultanının 102 il öncə aprelin 24-də ermənilərin aktiv müharibə zonasından başqa yerlərə köçürülməsi barədə verdiyi fərman və ondan sonra baş verən tələfatlar dünya ictimaiyyətinin fikrini məşğul edəcək onuncu dərəcəli məsələdir.

Hazırda bütün Avropa Əsəd rejiminin, İŞİD güruhunun törətdiyi qətlamları durdurmaq, Şərq ölkələrindən axışan milyonlarla qaçqının qabağını almaq barədə düşünür.

Bununla belə, erməni başbilənləri bu "genosid nağılları"ndan heç zaman vaz keçməyəcəklər. Onlar ümid edirlər ki, nə vaxtsa ABŞ-ın başına elə bir prezident gələcək ki, o, "bəli, 1915-ci ildə Türkiyədə ermənilərə qarşı soyqırım siyasəti yeridilib" deyəcək. Amma sonra nə olacaq? Bunu dəqiqliyi ilə bilmirlər, sadəcə, ümid edirlər ki, sonra yaxşı olacaq.

Budur Vayominq ştatının da tanınmasıyla "erməni genosidi"ne dair sənəd qəbul edən ABŞ ştatlarının sayı 45 olub. Ermənilər sevinirlər. Geridə 5 ştat qalıb. Onlar da tanısalar, nəse olacaq.

Beləcə, 70 ildir ki, ermənilər həyatlarını bu işə həsr ediblər. Dünya isə düzəlmir ki, düzəlmir, qətlamlar davam edir. Ermənilər üçün dünyanın dərdi bir yanadır, özərininki bir yana.

Bir neçə müddətdir ki, mediada Milli Məclisin İnsan hüquqları və Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrinin Cinayət Məcəlləsində böhtan və təhqirə görə cərimənin miqdarının artırılma biləcəyi barədə xəbərlər müzakirə olunurdu. Azərbaycanda böhtana görə cərimənin son həddi üç dəfə, təhqirə görə cərimənin son həddi artırılması gözlənilirdi. Bununla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 147 (Böhtan) və 148-ci (Təhqir) maddələrinə dəyişikliklər təklif edildi.

Dəyişikliyə əsasən, 147-ci maddənin birinci bəndinin (Böhtan, yeni yalan olduğunu bilə-bilə hər hansı şəxsin şərəf və ləyaqətini ləkələyən və ya onu nüfuzdan salan məlumatları kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən əsərdə, kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında yayma) sanksiyasında "100 manatdan 500 manata qədər" cərimələr "1000 manatdan 1500 manata qədər" cərimələri ilə əvəzləndirilir. 148-ci maddənin sanksiyasında isə "300 manatdan 1000 manata qədər" cərimələrin isə "1000 manatdan 1500 manata qədər" cərimələr ilə əvəzlənməsi təklif olunurdu.

Parlament qalmaqallı qanun layihəsini geri götürdü - səbəb

Böhtan və təhqirə görə cərimənin miqdarını artırmağı nəzərdə tutan düzəlişlər rəsmi Bakıya qınaq gətirə bilərdi

Məcəlləyə dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı təklifin aprelin 25-də Milli Məclisin plenar iclasında müzakirə edilməsi gözlənilirdi. Amma aprelin 25-də məlum olub ki, qanun müzakirə olunmıcaq. Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov deyib ki, sözügedən layihə ilə bağlı qanunvericilik təşəbbüsü irəli sürən qurum onu geri çəkib. Spiker heç bir əlavə şərh verməyib.

Bu dəyişikliklərin Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə danışıqlarının yeni mərhələsinin başlanmasına təsadüf etməsi diqqət çəkirdi. Çünki

Avropa İttifaqı ilə danışıqlarda həm də ölkədə insan hüquq və azadlıqlarına dair məsələlər də müzakirə ediləcək ki, bununla bağlı ilkin təmaslar artıq Bakıda başlayıb. İkinci, hesab edilirdi ki, Azərbaycanda böhtan və təhqirə bağlı cinayət məsuliyyətinin hələ də mövcud olması, indi isə daha da sərtləşdirilməsi ölkəmizin Avropa Şurası qarşısında götürdüyü öhdəliklərə ziddidir. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi rəsmi Bakıya böhtan və təhqirə görə cinayət məsuliyyətini bərdəfəlik ləğv etməklə bağlı çağırışlar da edib.

Cəzaların sərtləşdirilməsi niyyəti iqtidarın beynəlxalq qurumlar qarşısında götürdüyü öhdəliklərə də zidd və hökumətin siyasətini tənqid edən medianın da "gözünü qorxutmaq cəhdi" kimi qiymətləndirilir. Doğrudur, Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin üzvü, deputat Fazil Mustafa cərimələrin artırılmasına normal yanaşaraq dəyişikliyin azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutmadığını vurğulamışdı. "BBC-Azərbaycan" a açıqlamasında "böhtana görə heç bir vətəndaş və jurnalisti həbs etmək düzgün deyil, amma bu davranışların həm də məsuliyyət tərəfi də olmalıdır" deyərək, layihəni müdafiə etmişdi. Amma belə görünür ki, iqtidar düzəlişlərin beynəlxalq aləmdə doğura biləcəyi reaksiyanı öncədən proqnozlaşdıraraq qanun layihəsini gündəlikdən çıxarmağı daha vacib bilib.

□ "YM"

Milli Şuranın mitinqində iştirak edənlər cəzalandırıldı - müəllimlər, tələbələr, MİS işçiləri...

Milli Şuranın 8 aprel tarixli mitinqində iştirak edənlərin bir qismi cəzalandırılıb. Musavat.com bu xəbəri məlumatlı qaynaqlardan alıb. Orada bildirilir ki, 8 aprel mitinqində iştirak edənlərin foto və videogörüntüləri əsasında artıq çox kəskin cəza tədbirləri həyata keçirilib.

Bu məqamda xatırladaq ki, saytımız bu barədə 19 aprel tarixində məlumat yaymışdı. Həmin məlumatda iddia olunurdu ki, Milli Şuranın 8 aprel tarixli mitinqlərində iştirak edənlərə qarşı təqib və təzyiqlə prosesinə start verilib. Belə ki, mitinqdə iştirak edən kontingent polis və xüsusi xidmət orqanları tərəfindən video və fotogörüntülər alınıb.

Həmin video-fotogörüntülər əsasında xüsusi yara-

dılmış qrup büdcə təşkilatlarında işləyənləri və tələbələri təsbit edib. Artıq kimliyi müəyyən edilən müəllim və tələbələrin, o cümlədən mənzil istismar sahələri əməkdaşlarının cəzalandırılması yekunlaşıb.

Mitinqdə iştirak etməsi təsbit olunan müəllimlər işdən qovulub; tələbələrin isə oxuduqları təhsil müəssisələrindən uzaqlaşdırılması

proseduruna start verilib. Eyni zamanda bir neçə MİS əməkdaşı işdən uzaqlaşdırılıb.

Musavat.com-a konkret rəqəmlər də daxil olub. Belə ki, indiyə qədər 48 mitinq iştirakçısı işdən qovulub. Saytımız onlardan 5 nəfərinin adlarını dəqiqləşdirə bilib.

1. **Vasif Alishli**, Saatlı rayonu Qaranuru kənd ümumi orta məktəbində müəllim;

2. **Səmid Məmmədov**, Göyçay şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbdə müəllim;

3. **Salam Mahmudov**, Göyçay rayon Ləkçilpaq 2 sayılı kənd orta məktəbində müəllim;

4. **Mahir Qocayev**, Yuxarı Şirvan Kanal İstismar İdarəsində mühəndis hidrotexnik;

5. **Əli Abdullayev**, Ağdaş Magistral Qaz kəmərləri istismarı sahəsində fəhlə;

Məlum olduğu kimi, 8 aprel mitinqində çox az sayda insan iştirak edib və təşkilatçıların özləri, o cümlədən AXCP sədri Əli Kərimli də bu aksiyanı özündən əvvəlkilərdən çox sönük kimi qiymətləndiriblər. Belə bir şəraitdə hakimiyyətin mitinq iştirakçılarının kimliyini təsbit etməsi və cəza paketini işə salması da asan olub.

Görünür, hakimiyyət müxalifətin nüvəsini də dağıtmaqda qərarlıdır və buna görə də güzəştəz davranır, etirazçılara qoşulan az sayda büdcə çalışanlarını cəzalandıraraq, yerdə qalanlar üçün görk yaradır.

□ musavat.com

Saturnun halqaları

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Xəbərlərdə oxudum: "Qalib Mustafayev itlərinə toy edib pul xərclədiyi bir vaxtda onun bacısı Mustafayeva Nüşabə Hidayət qızı müxalifətin mitinglərində iştirak edərək dolanışığının aşağı səviyyədə olmasından gileyənib. O, 35 il müəllimə işlədiyini və indi aldığı pensiyanın az olduğunu deyib". Sitatın sonu.

Çoxdan jurnalistikamızda belə orijinal cümlələr oxurdum - o uzun sitatı hörmətli oxuculara çatdırmaqda məqsədim yalnız budur. Şedevr yanaşmadır. Bunu yazan jurnalist hər kimdirsə iki cümlədə respublikanın portretini yaradıbdır, hətta burada avtoportret də vardır. Qardaş (*ya da bacı - bilmirəm dəqiq; hətta eyni zamanda hər ikisindən də ola bilər, biz demokratik ölkəyik*) peşəkarlığın standartını yaradıbdır konkret olaraq. Təklif edirəm Mətbuat Şurası bunu yazana "əməkdar mühəndis" adı versin. Onsuz bu dəqiqə qarışıq zamanədir, hamı başqasına ad verir. Sözləyişi, qəzetdən oxudum ki, bu gün MŞ sədri hörmətli Əflatun müəlliminin 60 yaş olur. Bu münasibətlə onu təbrik edirəm, arzu edirəm hansısa yazı da yazsın, 60 min ördəyi-qazı olsun. Hətta yubiley münasibətlə qədim el adətlərimizə uyğun olaraq bir jurnalisti qurban kəsib qara ətindən kabab bişirmək də lazımdır. İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır. (*Bu adətən axırda olur, ta tədbirdir, istənilən yere girir*).

Ümumiyyətlə, proseslər göstərir ki, bizdə qoyun-quzusuz iş aşır. Bir qardaş var, son günlər ecakar səsi ilə hamını tilsimləyibdir. Hara baxsan videosu yayılır: "Çobanın səsi heyrətə gətirdi", "Quzuları otaranda oxudu" və sairə. Hətta dünən mədəniyyət nazirimiz Əbülfəs müəllim media nazirimiz Əflatun müəllimə əməkdar mədəniyyət işçisi adı verəndən sonra (*gərək xalq artisti adı da verəydi*) açıqlama yayıb ki, çobanı rayon mədəniyyət şöbəsinə işə götürüblər. Diqqət mərkəzindədir, bundan sonra icra hakimiyyətinin seçki saxtakarlığına aid konsertlərində mütləq bu qardaş da oxuyacaqdır və sairə.

İstər-istəməz sual yaranır: bəs qoyunlar? Sən oxu, mən oxuyum, o oxusun, bəs qoyunları kim otaracaq? Beləcə iqtisadiyyatımıza zərbə dəyir, qoyun əti bahaladır, yun qırxa bilmirik, Dövlət Qoyun Fondunda gələcək nəsillərimiz üçün yığıb saxladığımız qoyun qığıları azalır və sairə.

Mən elə qəlbimdəki bu narahatçılıqla internetdə yüngülvari serfinq elədim, gördüm, sən demə bu qardaş əməllicə qoyun piarı edibdir, heç çobana-filana bənzəmir. Bunun piar-kampaniyasını təşkil edəne halal olsun. Millətimizin zəif nöqtəsini əla bilirəm. Təsəvvür edin, internetdə bu qardaşın keçən illərdə oxuduğu bir neçə mahnı var, izləmə sayı beş-on nəfərdir, ancaq indiki qoyun fonunda olana bütün millət söykənib baxır. O bənbiliy artistlər demişkən: "9 milyon efiirlərdən bizə baxır". Belə çıxır mahnını çobanın oxuduğunu yazmasan yenə bu qardaşa fikir verən olmazmış. Bəlkə biz də qəzetimiz oxunsun deyə örüşdə yazacaq? Müxalifət isə qoyun otara-otara şüar qışqırsın. Təsiri, effekti qarantidir - adım kimi əminəm.

Hətta biz qoyun sürüsünü qabağımıza qatıb Nyu Yorkda BMT-nin qabağına qədər getsək, bunun Qarabağ probleminin sülh yolu ilə həlli prosesinə də müsbət təsiri ola bilər. Bütün üsulları sınaqdan çıxartmalıyıq. Vətən mənə oğul desə nə dərdim, Məmur olub kreslodada bitərdim!

Sonda bir elmi məlumatı diqqətinizə çatdırım, görün biz harda qalmışıq.

Amerikalıların çoxdan göndərdiyi "Kassini" adlı bir kosmik qurğu var. Bu gedib Saturnun halqalarını, peyklərini-filanı xeyli araşdırıb, indi yanacağı qurtarmaq üzrədir. Hesablayıblar, yanacaq tam qurtaranda bu, Saturnun hansısa peykinə düşə bilər. O peyklərdə isə həyat əlamətlərinin olması mümkündür. Əgər "Kassini" ora düşsə, Yerdən apardığı ehtimal edilən hansısa mikrob və ya bakteriya ordaki həyata neqativ təsir edərməmiş. Uzun sözün qıssası, bunu önlemək üçün "Kassini"ni başqa peykin atmosferinə soxub yandırmaq, məhv etmək planı işə düşüb. Bu da olacaq bu il sentyabrın 15-də. Bakının qurtuluş günündə.

İndi görün dünyada nə bekar adamlar var.

İsrailin sabiq müdafiə naziri Moşe Yaalon ölkəsinin İŞİD-lə əlaqələri haqda danışdı. M.Yaalon ötən ilin mayında baş nazir Netanyahu ilə aralarında yaranmış narazılıq səbəbindən parlamentdən və nazir postundan istefa verib. İsrailin Suriya siyasətindən danışan sabiq müdafiə naziri Təl-Əvivin mövqeyini izah edib.

Yaalon deyib ki, İsrailin İŞİD-lə əlaqələri utancverici olduğu üçün mediadan gizlədilir. Suriyada hazırda bir sıra hərbi güclərin, o cümlədən İran, Rusiyanın hərbi qüvvələri, "Əl-Qaidə", İŞİD kimi terror təşkilatlarının fəaliyyət göstərdiyini bildiren sabiq müdafiə naziri deyib ki, Suriyadakı hazırkı şərtlərdə İsrailin ehtiyatlı bir siyasət yürütməsi vacibdir: "İsrail həm öz maraqlarını qorumaq, həm də proseslərə qarışmamalıdır. Çünki tərəflərdən birini müdafiə edərkən digərinin maraqlarına xidmət etmiş olursan. Bu səbəbdən də biz İsrail olaraq qırmızı xətlərimizi müəyyən etdik. Kim bizim suverenliyimizi pozarsa, həmin an ən ağır şəkildə cavab verəcəkdir. Bu cür hücumlar əsasən Əsəd rejiminin nəzarətindəki bölgələrdən olur. Ancaq İŞİD-in nəzarətində olan bölgələrdən ərazimizə zərbə endirilərkən, İŞİD həmin anda üzrxahlıq etdi".

Qeyd edək ki, İsrail 50 ilə yaxındır Suriyanın Colan təpələri bölgəsini işğal altında saxlayır. Bu səbəbdən də iki ölkə arasında müharibə vəziyyəti var. "Ərəb baharı" sonrası Suriyada başlayan müharibədə İsrail formal olaraq müdaxilə etməsə də, Suriyanın cənub bölgələrində vuruşan 1000-dən artıq müxalif silahlı bu günə qədər İsrail xəstəxanalarında müalicə alıb. Eyni zamanda bəzi müxalif qruplarda İsrail istehsalı silah və ləvazimatlar aşkar olunub. Təl-Əviv İranın əsas müttefiqi olan Suriya hakimiyyəti və onu müdafiə edən "Hizbullah"ın daha da zəifləməsi üçün

İŞİD-in bölgədə İsrailin təhlükəsizliyini qoruduğunu bildirmişdi. Onun sözlərinə görə, açıqkəllən dövlətlərin kəşfiyyat xidmətləri dünyanın bütün terror təşkilatlarını "eşşəkərisi yuvası" adlı strategiyaya ilə bir araya toplayır. Bu strategiyaya görə Yaxın Şərqdə İsrailə qarşı olan bütün silahlı qruplaşmalar qarşı-qarşıya gətirilir. Hətta Snouden İŞİD lideri Bağdadının bir il İsrail kəşfiyyatından hərbi və siyasi təlim aldığı da iddia edir. Onun senator Makkeynlə görüşdüyünü bildirmişdi. Bu iddiaları indi

İŞİD-in İsrailə əlaqələrinə dair şok iddialar

Yəhudi dövlətinin sabiq müdafiə nazirinin açıqlaması bu iddiaları necə təsdiq edir...

Suriyadakı silahlılara dəstək verir. Çünki nəticə etibar ilə həm İsrail Suriya və "Hizbullah" kimi düşmənlərindən xilas olmuş olur, həm də savaşı davam etməsi, müsəlman ölkələrinin diqqətini İsraildən, daha doğrusu, Fələstin münafiqsindən yayındırır. Bu mənada İsrailin yarıqizli olsa da, Suriyadakı müxalifləri dəstəkləməsi artıq rəsmən təsdiqini tapıb. Bundan başqa, Hillari Klintonun yazışmalarında Suriyada hakimiyyətin dəyişməsinin İsrailin maraqlarına uyğun olması ilə bağlı fikirlər də yer alırdı.

M.Yaalonun son açıqlamaları İsrailin Suriyada Əsədə qarşı qüvvələri dəstəklədiyi və arada gizli əməkdaşlığın olduğunu bir daha təsdiqləyir. Qeyd edək ki, bundan əvvəl də bir sıra ölkələrin rəsmiləri İsrailin İŞİD-lə əlaqələri haqda iddialar ortaya

atıb. Hətta İsrailin bu terror təşkilatını dəstəkləməsi haqda iddialar da var.

Bu isə bir neçə faktı yenidən təsdiqləyir. Birincisi, heç bir silahlı qruplaşma və ya terror təşkilatı "özbaşına" yaranmır, hamısının arxasında (*bunu zamanla digər terror təşkilatlarında da gördük - K.R.*) hansısa dövlətlərin kəşfiyyat, xüsusi xidmət orqanları dayanır. İkincisi, dövlətlər heç də zahirə olduğu kimi terroru həqiqətən bəşəriyyətə düşmən olaraq görmürlər, yeri gələndə ondan öz düşmənlərinə qarşı maksimum istifadə etməyə çalışırlar.

Yeri gəlmişkən, ötən il bu zamanlarda ABŞ kəşfiyyatının keçmiş agenti Eduard Snouden İŞİD-in qurulmasında ABŞ, Britaniya və İsrail kəşfiyyatının da iştirak etdiyini açıqlamışdı. Snouden

sübut etmək çətin olsa da, ortada olan faktlar onu göstərir ki, İŞİD və bənzər silahlı qruplaşmalarda bir çox ölkələrin, hətta İŞİD-ə qarşı savaşıyan Rusiyanın da kəşfiyyat agentləri var.

Nəticə etibar ilə Suriyada 6 il davam edən savaştan ən qazanlı çıxan ölkə hazırda İsraildir. Çünki Snoudenin də qeyd etdiyi kimi, bu dövrdə Yaxın Şərqi bütün silahlı qruplaşmaları, o cümlədən fələstinlilər, livanlılar, iraqılılar, suriyalılar və digərləri daha əvvəl İsrailə qarşı Fələstinin azadlığı üçün savaşıqları halda, son 6 ildə bir-biri ilə savaşıb. İsrailə faktiki olaraq savaşıq vəziyyətində olan Suriya tamən dağılıb xaraba qalıb, Fələstin və Livan silahlı qrupları indi Suriyada bir-birinə qarşı vuruşur. İsrailə qarşı Fələstin və Livan müqavimətinin əsas maliyyəçisi olan İran da son 6 ildə bütün imkanlarını Suriyada səfərbər edib. İsrail isə arı-sıra suverenliyinə təhdid yarandığını əsas götürərək Suriya hərbi qüvvələrini bombalayır. Fələstin məsələsi isə indi ən yaxşı halda 3 və sonrakı yerlərdə qərar tutur. Çünki nəticə etibar ilə İsrail üçün ən ideal şərait yaranıb: müsəlmanlar bir-biri ilə vuruşur.

□ KƏNAN

Trampın Azərbaycana maliyyə yardımını ləğv etmək istəyinə Bakıdan reaksiya

"Bu, Trampın seçkiqabağı platforması idi"

ABŞ Dövlət Departamentinin xətti ilə bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrə maliyyə yardımı azaldılacaq və ya tamamilə ləğv ediləcək.

"Report" xəbər verir ki, bu barədə ABŞ Dövlət Departamentinin 15 səhifəlik bütçə sənədində deyilir.

Donald Trampın ABŞ prezidenti seçilməsindən sonra tərtib edilən plan özündə inkişaf etməkdə olan ölkələrə yardımın üç dəfə azalmasını ehtiva edir.

Sənəd layihəsinə görə, Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Belarus kimi ölkələrə Dövlət Departamenti xətti ilə maliyyə yardımı ləğv edilə bilər.

Ermənistan maliyyə yardımını 77,3%, Moldovaya 47,4%, Ukraynaya 68,8% azalacaq. Azalma Gürcüstana da şamil

olunacaq.

Sənəddə həmçinin ölkə xaricində layihələrlə məşğul olan ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin ABŞ Dövlət Departamenti ilə birləşdirilməsi planı yer alıb.

Deputat Vahid Əhmədov "Qafqazinfo"ya açıqlamasında qeyd edib ki, burada söhbət təkəcə Azərbaycandan deyil, bütövlükdə inkişaf etməkdə olan ölkələrdən gedir. Azərbaycan da həmin ölkələr

rin siyahısındadır: "Fikir vermisinizsə, digər ölkələrə də, məsələn, Ukraynaya ödənilən maliyyə yardımının faizi azaldılıb. Bu, Trampın, ümumiyyətlə, seçkiqabağı platforması idi. O bildirmişdi ki, niyə ABŞ digər dövlətlərə maliyyə yardımını etməlidir. Öz daxili işi ilə məşğul olmalıdır. Tramp ABŞ-in maliyyə yardımını siyasətini kökündən dəyişmək istəyir. Hətta fikir vermisinizsə, Beynəlxalq Yardım Agentliyini birləşdirmək fikrindədir. Bu, Trampın ideyasıdır və dediyim kimi, seçkiqabağı platformasında da öz əksini tapmışdı. İndi də onu yavaş-yavaş həyata keçirir.

Yardımanın kəsilməsinin Azərbaycan iqtisadiyyatına heç bir mənfi təsiri ola bilməz. Biz ABŞ-dan elə külli miqdarda yardım almırdıq ki, mənfi təsiri də olsun".

Azərbaycanın əleyhidarları hərəkətə keçdi

Fransadakı prezident seçkilərində Dağlıq Qarabağ məsələsində anti-Azərbaycan mövqeyi tutan iki qatı erməniperəst namizəddən biri - Fransua Fion seçki marafonundan kənar qaldı. Ultrasağçı Mari Le Pen isə ikinci ən çox səs alaraq növbəti, yekun turu çıxsa bildi. Artıq məlumdur ki, mayın 7-də o, birinci turun qalibi Emmanuel Makronla yarışacaq.

Əksər siyasi müşahidəçilərə görə, Makron seçkilərin ikinci turundan qalib ayrılacaq. Çünki 1-ci turdan keçə bilməyən namizədlərin əksəriyyəti, o cümlədən həmin o erməniperəst Fransua Fion öz tərəfdarlarını Makronu dəstəkləməyə çağırıb. 39 yaşlı ən potensial namizədin qələbəsi isə Avropa Birliyinin, bütövlükdə Qərbin də marağındadır. Həmçinin Azərbaycan üçün ən məqbul namizəd-siyasətçinin mehzi E. Makron olması haqda rəylər var. Ancaq təbii ki, bu, nəzəri cəhətdə belədir.

Doğrudur, Fiondan və Le Pendən fərqli olaraq Makron Dağlıq Qarabağ məsələsində indiyədək açıq erməniperəst mövqeyə ortaya qoymayıb. Nə Mari Le Pen kimi "Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsinin" vacibliyini dilə gətirib, nə də F. Fiyonsayağı "Stalin 1921-ci ildə Dağlıq Qarabağı zorla Ermənistanından qoparıb Azərbaycana verdi" söyləyib.

Bununla belə, etiraf edək ki, o da həlledici turda ölkədəki erməni seçicilərin səsini almaq üçün yəqin ki, ermənilərin xoşuna gələn açıqlamalar, vədlər vermək, təbliğati gedişlər etmək zorundadır. Deyəsən, artıq başlayıb da.

Musavat.com-un erməni qaynağına istinad verdiyi məlumata görə, srağagün Parisdə saxta erməni soyqırım abidəsini ziyarət edərkən Emmanuel Makron uydurma məsələnin inkarnasiyasıdır.

Erməni lobbisi Bakının şansına qarşı - düşmən tərəf Makrona yol axtarır

Fransa prezidentliyinə ən şanslı namizədin ətrafında erməni lobbistləri peyda olub; Ollandın potensial xələfi Qarabağdan danışdı və... düşmən ölkəyə reverans etdi - səbəb; Fransa prezidenti erməniperəst olmaya bilermi?..

görə cəza nəzərdə tutan qanunun qəbulu yönündə işləri davam etdirməyin zəruriliyini qeyd edib. Makron onu da deyib ki, prezident seçilsə, Qarabağ konfliktinin həlli üçün əlindən gələni edəcək. "Lakin özünüz də bilirsiniz ki, butəkbaşına çözülmə məsələ deyil", - deyərək, ermənilərə xitabən bildirib.

O da diqqətçəkicidir ki, ziya-

rət zamanı onu Fransa Erməni Təşkilatları Koordinasiya Şurasının həmsədrləri Murad Papazyan və Ara Toranyan müşayiət ediblər. Yeni belə görünür ki, artıq imkanlı erməni lobbisi Makronu da öz "qayğısı" altına almağa girişib.

Bu, gözənilən olmaqla yanaşı, əlbəttə ki, Azərbaycan üçün xoşagəlməli gelişmə deyil. Eyni za-

manda Bakıya neqativ bir sənaldır. Hər halda, Fransadakı türk və Azərbaycan lobbisi bu nüansları ciddiylə alıb gərəkən ortaq addımları atsa, yaxşı olar.

Bu yerdə yada salmaq ki, indiki prezident Fransua Ollandın dönəmində, həm də elə Ollandın birbaşa təşəbbüsü ilə uydurma məsələnin kriminallaşmasına iki

Bu arada səlahiyyət müddəti başa çatmaqda olan indiki prezident Fransua Olland Qarabağla bağlı mövqeyini bir daha açıqlayıb. Olland bildirib ki, münaqişənin hərbi yolla həlli yoxdur. **Bunu o, qondarma "erməni soyqırımının 102-ci ildönümünə həsr olunmuş anim mərasimində çıxışı zamanı deyib.**

fi - Makron da eyni yolu gedəcəkmidi? Bir şey qalmayıb. Yalnız onu əlavə etmək qalır ki, Fransua yaxşı ki, Qarabağ məsələsində həlledici söz sahibi deyil. Hərçənd həlledici söz sahibi olan Rusiya da məsələdə Azərbaycanın maraqlarına cavab verən mövqeyə sərgiləmir. Ancaq bu, ayrı yazının mövzusuudur.

□ **Siyasət şöbəsi**

Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyinə, Gömrük İttifaqına mümkün üzvlüyü məsələsi vaxtaşırı Rusiya ekspertlərinin, rəsmi şəxslərinin dili ilə gündəmə gətirilir. Prezident Vladimir Putinin təşəbbüsü ilə yaradılan Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv olmaq üçün Azərbaycana dəfələrlə müxtəlif formalarda, diplomatik, siyasi kanal-

sında şərt qoydu ki, Gürcüstanla bütün əlaqələr kəsilsin. Çünki Gürcüstanın əsas iqtisadi, həyat mənbəyi Azərbaycandır. Lakin biz Rusiyanın bu şərtini qəbul etmədik. Yaxşı, belə olduğu təqdirdə Rusiya bizimlə əbədi düşmən oldu? Xeyr, bir müddət sonra yenə münasibətlər normal vəziyyətə düşdü. İndi də Rusiya-Azərbaycan münasibətləri çox yüksək səviyyədədir. Hazırda Azərbaycanla Rusiya arasında çox dinamik münasibətlər sistemi var. Təbii ki, burada həm problemlər, həm də həllini tapmış məsələlər mövcuddur".

rinci bu məsələ üzərində qurulub ki, onlar regionu silahlanma yarışına çevirsinlər. Eyni zamanda Ermənistanın və Azərbaycanın Moskvadakı diasporlarının pulunu Rusiya yeri gələndə öz pulu hesab edir. Deyir ki, Azərbaycan diasporu silah alıb Bakıya, Ermənistan diasporu da silah alıb İrəvana göndərsin. Bu baxımdan, düşünürəm ki, Rusiya konkret olaraq ermənilərə kömək edir. Onlar, sadəcə olaraq, öz maraqlarına xidmət edirlər. İkinci vacib məsələ də ondan ibarətdir ki, Rusiya Türkiyə amilini çox ciddi nəzərə alır. Azər-

nın Yaxın Şərq siyasətlərinin taleyi isə Türkiyə və İranla münasibətlərindən asılıdır. Rusiyanın bu iki ölkə ilə münasibətlərinin necə olacağına böyük bir hissəsi isə Azərbaycandan asılı olan məsələdir. Əgər Azərbaycan Rusiyaya qarşı neqativ münasibətdə olarsa, qısa müddət ərzində Türkiyə və İran da Kremlə qarşı çox kəskin mövqeyində dayanarlar. Ona görə də biz, söylədiyim bu "kozur"dan istifadə etməliyik. Bu məqam, sadalanan ittifaqlara üzvlükdən də çox üstün məsələdir. Nəzərə alınmalıdır ki, Rusiya-Azərbaycan münasibətləri, dinamik, maraqlı və ziddiyyətli olsa da, Azərbaycanın da proseslərə müdaxilə etmək imkanı var. Fikir verək ki, Rusiya Ermənistanla silah satdıqca, Azərbaycan silah almaq üçün digər ölkələrə üz tutur. Yeni Rusiyadan silah idxalını azaldır. Eyni zamanda Rusiyanın təyyarə zavodu açmaq kimi təkliflərini də qəbul etmirik. Bunlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsi üzərindən silahlanma yarışını bağlayan planlara qarşı çıxmaq deməkdir. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməmiş qalması Rusiya üçün də təhlükədir. Çünki münaqişə ərazisinin qonşuluğunda İran və onun tarixi maraqları var. Ən vacib məsələ odur ki, Ermənistan "ingilis bayrağı" kimi dövlətdir. Bir gün Qərbe, bir gün Rusiyaya qarşı. Rusiya da bunu yaxşı anlayır və zaman keçdikcə Avrasiya İqtisadi Birliyi ilə bağlı ortaya atılan şərtləri də neytrallaşdıracağıq".

□ **Əli RƏİS**

Azərbaycan Putinin Avrasiya layihələrinə qoşulsas...

Politoloq: "Rusiyanın Qarabağ məsələsində hər hansı şərtini qəbul etsək, Moskva növbəti şərtini irəli sürəcək"

İttifaqa üzv olsun, sonra Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə məşğul olar. Real olan budur ki, Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv olmadan da Dağlıq Qarabağ məsələsini həll etmək gücündədir. Azərbaycanın bu məsələdə gücünün əsas hissəsini rəsmi Bakının, ölkə rəh-

bərinin şəxsən Rusiya istiqamətində apardığı siyasət təşkil edir. Moskvanın Qarabağ məsələsində hər hansı şərtini qəbul etsək, Rusiya növbəti bu dəfə tamamilə fərqli bir şərt irəli sürəcək. 2008-ci ildə Saakaşvili hakimiyyətə gəldikdən sonra Rusiya Azərbaycanın qarşı-

Politoloq onu da qeyd etdi ki, mehzi Azərbaycanın apardığı siyasət nəticəsində Rusiya bu gün erməniperəst dövlət deyil: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi kontekstindən baxanda Rusiyanın, sadəcə olaraq, özünün marağı var. Rusiyanın son marağı isə bi-

baycan cəmiyyətində Türkiyənin oynaya biləcəyi rol Rusiyada çox qorxulu "yuxular" yaradır. Rusiya bu istiqamətdə də özü üçün müəyyən zaman əldə etmək istəyir. Bəlli olduğu kimi, Rusiya hazırda Yaxın Şərq istiqamətində mövqelərini gücləndirməyə çalışır. Onla-

Lakin bütün bunlara baxmayaraq Azərbaycan qeyd edilən birliklərə üzv olmağı qəbul etmir. Bəs Azərbaycan bu təşkilatlara üzv olarsa, ən böyük problemimiz olan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində xeyrimizə hər hansı dəyişikliyin baş verməsi mümkündürmü?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat" a fikir bildiren **politoloq Mübariz Əhmədov** hesab edir ki, bu kimi məsələlərin Azərbaycanda da müzakirəyə çıxarılması Rusiya ilə münasibətlərimizə kölgə salıb: "Bəlkə də bu, Rusiyada əlavə bir həvəs yaratdı. Onlar düşünürdülər ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanındır və bu torpaqlar sahiblərinə qaytarılmalıdır. Ancaq bu kimi hallar yəşənincə onlar da hesab etdilər ki, Azərbaycan cəmiyyətində Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv olmağı istəyən qüvvələr var. Bu baxımdan, ortaya fikirlər atıldı ki, Azərbaycan bu

Alimpaşa Məmmədov

Şəmkirdə "İpək yolu" korrupsiyası

Vətəndaşlara verilən kompensasiya icra hakimiyyətində mənimsənilib; məsələyə Şəmkir prokurorluğu və Maliyyə Nazirliyi qarışdırılıb

"İpək yolu"nun çəkilişi zamanı yol verilən korrupsiya haqda çox yazılıb. Ziya Məmmədov nəqliyyat naziri olduğu dövrdə onun "İpək yolu"nun çəkilişindən böyük məbləğlər qazandığı haqda "WikiLeaks" in dərc etdiyi məxfi materiallarda belə məlumatlar yer almışdı. Hazırda Ziya Məmmədov nazir deyil. "İpək yolu"nun çəkilişində isə korrupsiya qalmaqdadır.

Redaksiyamıza daxil olan məlumata görə, Şəmkirin Əliyaqublu kəndi ərazisində yolun keçəcəyi torpaqlarda vətəndaşların təsərrüfatları, istilikxanaları olub. Dünya Bankından alınan kredit hesabına yol layihəsi tərtib edilərkən belə halların olacağı da nəzərə alınmış və torpaqları yolun altına düşən vətəndaşlara kompensasiya ödənilməsi nəzərdə tutulub.

"İpək yolu" Şəmkir Yol Polisinin postundan "Qırmızı körpü"yə qədər uzanır. Həmin ərazidən Əliyaqublu kəndi ilə yanaşı, bir çox kəndlərin sakinlərinin torpaqları da yolun altına düşüb. Kompensasiya verilişi zamanı isə böyük narazılıq yaranıb. Belə ki, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyəti rəsmiləri vətəndaşlara təsərrüfatlarının real qiymətindən dəfələrlə az kompensasiya təklif edib. Bir çox vətəndaşları kompensasiyanın azlığından narazı olsalar da, sonda kompensasiyanı elə təklif olunan miqdarda almaq məcburiyyətində qalıblar. İcra hakimiyyəti rəsmiləri onlara deyiblər ki, əgər təklif etdikləri kompensasiyanı almasalar, ümumiyyətlə, sökülüb yerlə-yeksan edilmiş təsərrüfatlarına görə heç qara qəpik də ala bilməyəcəklər. Naəlac qalan vətəndaşların bir çoxu narazı olsalar da, təklif olunan kompensasiyanı götürüb.

Əliyaqublu kəndinin 4 sakini Arzu və Azər Məmməd oğlu Heydərov qardaşları, Abbas və Çingiz Ələmdar oğlu Yusifov qardaşları Şəmkir Prokurorluğuna rəsmi qaydada şikayətlər yazıblar.

Məsələ ilə bağlı araşdırmalar başlanıb və çox ilginç korrupsiya sxemləri ortaya çıxarılıb. Məlum olub ki, Arzu Heydərova yolun altında düşən təsərrüfatına görə 121 min manat kompensasiya verilməli imiş. Amma vətəndaşa cəmi 20 min manat kompensasiya verilib. Onun qardaşı Azər Məmməd oğlu Heydərova dağıdılaraq üzərində yol çəkilən obyektinə görə 197 min manat verilməli imiş. Həmin pulu icra hakimiyyəti rəsmiləri ilə sıx əlaqədə olan Mirəli Həsən oğlu Həsənov adına sənədləşdiriblər. Mirəli Həsənov 197 min manatdan cəmi 30 min Azər Heydərova verib. Abbas və Çingiz Yusifov qardaşlarına isə yolun altında qalan təsərrüfatlarına görə 308 min manat kompensasiya verilməli olub. Onlara ümumilikdə 70 min manat veriliblər.

Şəmkir Prokurorluğunda böyük korrupsiya cinayətinin araşdırılmasına Maliyyə Nazirliyinin Maliyyə Nəzarəti şöbəindən də nümayəndələr qatılıb. Vətəndaşların şikayətləri yerində araşdırılıb və kompensasiyaların rəsmi sənədlərdə göstərilidiyindən dəfələrlə az verildiyi təsbit olunub.

İddiaya görə, həmin vaxt məsələyə Şəmkirin icra hakimiyyətinin başçısı Alimpaşa Məmmədov qarışdırılıb. İcra başçısının təkidi ilə təsbit olunan korrupsiya faktları ilə bağlı rəsmiləşdirmə aparılmayıb.

A.Məmmədov prokurorluqdan tələb edib ki, işi bağlasınlar. Şəmkir prokuroru isə israr edib ki, işi bağlaya bilməyəcəklər, iş yalnız vətəndaşlara kompensasiya ödənəcəyi təqdirdə bağlana bilər. Bundan sonra vətəndaşlara çatacaq kompensasiya tam həcmdə özlərinə verilib. Hazırda "İpək yolu"nun Şəmkir ərazisindən keçən hissəsində torpaqları yolun altına düşən vətəndaşların bir çoxunun rayon prokurorluğuna şikayət yazdıqları bildirilir. Vətəndaşlar onlara çatacaq kompensasiyanın bu şəkildə mənimsəndiyini bildirir, məsələ ilə bağlı araşdırılma aparılmasını istəyirlər.

□ E.HÜSEYNOV

P.S. Yazıda adı hallanan hər kəsi dinləməyə, mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov, MTN-in Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq işçisi polkovnik Səlim Məmmədov, MTN-in sabiq idarə rəisi, mayor Akif Əliyev və keçmiş şöbə rəisi Orxan Osmanovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edir.

5-6 adama satıb. Həmin nömrələri onlara da veribmiş. Bizim etirazlarımıza baxmayaraq, taxta dolu vaqonlar "Azkapital" firmasının nümayəndəsi Haqverdi Şükürova verildi. Sonradan bilindi ki, Qədim KYS-də 7-8 adamdan, hər birindən 5-10 vaqon taxta üçün (ümumilikdə 70 - 80 vaqon) 1 milyon dollar yığıb. Olmayan taxta dolu vaqonun hər birini 5 adama satıb. Heç kimin pulunu qaytarmaq fikri yoxdur. Bundan sonra Qədimlə bir neçə dəfə görüşdüm, Rusiyada kimlərlə işlədiyini xəbər

la 5 min dollar, 7 min manat da alıb. Uzun müddət N.Hümbətova borcu qaytaracağını vəd edən Q.Ədilov onun polisə şikayət edəcəyini biləndən sonra atası və bir seyidlə ofisinə gəlib. Bu dəfə isə N.Hümbətova 280 min dollar borclu olduğunu deyib. Amma həmin pulu da ödəməyib. N.Hümbətov deyib ki, həmin gün onun ofisindən çıxan Q.Ədilov dələduzluğunun qurbanı olan Xaləddin Yusibova və Rövşən Məhərrəmovla zəng vurub və deyib ki, Natiq Hümbətova 80 min dollar "atıb".

lər üzrə araşdırma aparılarkən Səlim Məmmədov onu tapa bilməmişdi və məni yığmışdı. Həmin vaxt mən Rusiyada, Don Universitetində məruzə ilə çıxış etdiyim günlərə təsadüf etmişdi. Bir dəfə də Gürcüstanın Diaspora Komitəsinin qurultayında iştirak etdiyim vaxt Səlim mənə zəng vurub "sənin bu dostun haradadır, onun ərizələrini araşdırırıq, tapa bilmirik onu" dedi. Konfranslarda olduğum üçün Qədimə "MTN-də səni axtarırlar, ora get, şikayət etməsən, dalında dur" sözlərini

20-dək iş adamına qarşı 1 milyon dollarlıq fırlıdağın inanılmaz təfərrüatları

"MTN işi"ndə zərərçəkən dələduz çıxdı; Akif Çovdarovun həbsi Qədim Ədilovun işinə yarayıb;...

Musavat.com-un məlumatına görə, Bakı Hərbi Məhkəməsinin sədri Həbib Həsənovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahid qismində Gürcüstan Humanitar Elmlər və İncəsənət Akademiyasının fəxri doktoru Natiq Hümbətov ifadə verib. N.Hümbətov iş üzrə zərərçəkən kimi tanınan, ötən prosesdə ifadə verən Qədim Ədilovun epizodu üzrə bildiklərini məhkəmənin diqqətinə çatdırıb. Qeyd edək ki, Qədim Ədilov ifadəsində göstərib ki, Akif Çovdarov tərəfindən döyülmüş və MTN əməkdaşlarından Səlim Məmmədova pul verib. İstintaq və məhkəmə zamanı Qədim Ədilov ziddiyyətli ifadələr verib.

Natiq Hümbətov məhkəməyə notarial sənədlər təqdim edərək ifadəsində deyib ki, Q.Ədilovun bu gün də ona külli miqdarda borcu var, qohumu Akif Çovdarovun həbsdən sui-istifadə edərək onun borcunu vermir: "Qayınlarım Keşlə Yük Stansiyasında (KYS) taxta alveri ilə məşğul idilər. Qayınım Sadiq Cəfərov 2014-cü ilin iyunda dedi ki, Qədimlə tanış olub və o, yaxşı keyfiyyətli, ucuz qiymətə bizə mal verə bilər. Sadiq Qədimə məsuliyyətlə nəzarət edəcəyini arxayın olaraq dostum olan türk iş adamından 80 min dollar borc aldım. Bundan əlavə, Qafqaz İnkişaf Bankından "Nargilə" kafesinin yanında 470 minə aldığım heyət evini girov qoymaqla, 127 min dollar kredit götürdüm. İlk 80 mini Sadiqın vasitəsilə Qədimə verdim. 127 min dolları isə həmin vaxt manatla şəxsən Qədim Ədilovun özünə dostum Mütəllib Əliyevə məxsus ofisdə vermişəm. Əvvəllər Qədim qayınlarım Sadiq və Məmməd Cəfərovlardan 300 min dollar pul götürərək onlara 3-4 vaqon taxta satmışdı. Məndən pulları alandan sonra bizə 1 vaqon da olsa mal vermədi. Ümumilikdə, onun bizə 425 min dollar borcu yaranmışdı. 2014-cü ilin payız aylarında Keşlə stansiyasında səs yayıldı ki, Qədimin 3-4 vaqon taxtası gəlib. Taxtalar onun əlyazma ilə nömrələrini yazıb bizə verdiyi vaqonlarda gəlmişdi. Lakin bizə yaxın olan firmanın ünvanına yüklənməmişdi. Sonradan aydın oldu ki, Qədim taxta dolu vaqonların hər birini

aldım. Onun işlədiyi adamların içində 2 nəfərlə tanış çıxdım. Həmin adamlarla əlaqə saxlayaraq Qədimin mənə borclu olduğunu dedim və Qədim üçün kəsməli olduqları malı mənə göndərmələrini xahiş etdim.

Uzun söhbətlərdən sonra Qədimi Rusiyanın Serov şəhərində işləyən həmin adamlara - Rüstəm və Mirhəbib adlı şəxslərə zəng vurmağa razı saldım. Onların hər ikisi dedilər ki, heç də Qədimin söylədiyi qədr - 100-200 min dollarlıq mal ona borclu deyillər. Hər iki şəxs dedi ki, malların göndərilməsi üçün nəqliyyat və gömrük məsrəfləri də ödənilməlidir. Borc alıb hər iki şəxs məsrəfləri qarşılamaq üçün pul göndərdim. Nəticədə 2 nəfərdən birlikdə 65 min dollarlıq taxta gəldi. Beləliklə, Qədimin bizə 425 minlik borcu 360 min dollara düşdü. Bu hadisələr 2014-cü ilin dekabrında, 2015-in yanvarında olub. Bundan sonra Qədimin Rusiyadan alacağını olmadığını bildiyimə görə ona dedim ki, pulu verməsə, polisə şikayət edəcəyəm".

Məlum olub ki, Q.Ədilovun təklifi ilə onun N.Hümbətova olan 360 min dollar borcun etirafı haqda sənəd tərtib olunub. Həmin sənəd 2015-ci il yanvarın 16-da 38 sayılı notariat kontorunda rəsmiləşdirilib. Bundan sonrakı aylarda Q.Ədilov həmin borcdan 1 dollar belə qaytarmayıb, əvəzində N.Hümbətovdan əlavə olaraq müxtəlif adlar-

N.Hümbətov deyib ki, Q.Ədilovun dediklərinin səs yazısı da X.Yusibovda var: "Qədim Xaləddin Yusifova deyib ki, "Natiqə ata-ata sənə olan borcu qaytaracağam". Bu görüşdən bir neçə gün sonra Qədim mənə zəng vurub görüşmək istədiyini dedi. Görüşə gələndə dedi ki, atam keçən dəfə sizinlə görüşdə Gürcüstanda məşhur şəxsiyyət olmuş dayınız haqda yazılan, ona bağışladığınız kitabı baxıb və orada general Akif Çovdarovun da sizin dayınız haqda müsahibəsini görüb. Qədim kitabdan öyrənmişdi ki, Akif Çovdarov bizim qohumdur. Dedi ki, belədirsə, mənim müxtəlif adamlardan alacağlarım var. MTN vasitəsilə o pulları alaraq, mən də sizin pulları qaytarım".

Natiq Hümbətov ona cavab verib ki, ərizə yazmalıdır və əgər məsələlər MTN-in fəaliyyət dairəsinə daxil olsa, baxarlar.

Q.Ədilov MTN-ə onunla gəlib, müxtəlif şəxslər barəsində şikayət ərizələri yazıb. Ərizələr yoxlanılarkən aydın olub ki, şikayətdə göstərdiyi şəxslərin ona borcları yoxdur, Ədilov, sadəcə, həmin şəxsləri şərhləyir. (Həmin ərizələrin surətlərini məhkəməyə təqdim etdi). Qədim Ədilov ərizəni verəndən təxminən 2-3 gün sonra şikayət etdiyi Natiq Həsənovla MTN-də görüşdük. Həsənov Qədimin onu şərhlədiyini dedi və dediklərini sübut elədi. Qədimin ərizə-

SMS-lə yollamışam".

Natiq Hümbətov MTN-də Qədim Ədilovun döyülməsi faktının həqiqətə uyğun olmadığını söylədi.

N.Hümbətov deyib ki, Q.Ədilovun ərizə-şikayətlərində göstərdiyi şəxslərin ona borclu olmadığını yəqinləşdirəndən sonra Nərimanov Rayon Polis İdarəsinə ərizə ilə müraciət edib: "Məndən sonra Qədimin pullarını ələ keçirdiyi 8-10 iş adamı da ərizə ilə Nərimanov Rayon Polis İdarəsinə müraciət etdi. Barəsində Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2, 178 3.2 maddəsi ilə cinayət işi başlandı. Lakin təxminən ay yarım sonra Akif Çovdarov həbs olundu. Bunu kimse öyrətdi ki, bir kompüterdə kağız yazıb istintaqa versin ki, guya bizə aldığı pulları əvəzində taxta verib. Qəribəsi odur ki, istintaq "ədələtin gözü kor olur" ifadəsini hərfi mənada qəbul edərək, Qədimin dediklərini təkzib edən Dövlət Gömrük Komitəsinin arxivini və notarial sənədləri görməzlikdən gələrek, onun MTN işində zərərçəkən olduğunu əsas götürərək bizim cinayət işini yarımqıç saxladı".

Natiq Hümbətovdan başqa iclasda Qədim Ədilovun əməllərindən zərərçəkmiş Sadiq Cəfərov və C.Namazov da çıxış edərək, onun dələduz olduğunu diqqətə çatdırıblar.

Proses aprelin 26-da davam etdiriləcək.

□ E.HÜSEYNOV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ danışıqlarında pauza davam edir. Hələ ki ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin bu pauzayı pozmaq və sülh prosesinə real dinamika gətirmək yönündə ciddi səyləri gözləməyir. Sanki həmsədrlər bütün mümkün təkliflərini vermiş və öz işlərini bitirmiş kimi görünür.

İşğalçı Ermənistanın öz üzərində heç bir təzyiq hiss etməməsi isə onu danışıqlara maraq göstərməməyə və status-kvonu saxlamağa həvəsləndirir. Bu da o deməkdir ki, sülhün alternativi - müharibə öz aktuallığını saxlayır. Üstəlik, hərbi əməliyyatlar üçün ən əlverişli sayılan yaz-yay mövsümünün başlaması da yaddan çıxarmalıdır.

Sözsüz ki, vəziyyətin belə təhlükəli şəkildə almasında əsas məsuliyyəti Rusiya daşıyır. Ona görə ki, ya vələlədən, ya zəlzələdən Kreml Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində əsas rıçaqlar məhz onun əlinədir. Əfsuslar olsun ki, Moskva bu rıçaqlardan istifadə etməyə tələsmir. Əksinə, postsovet məkanındakı digər konfliktlər (Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestryanı bölgə, Donbas) ətrafındakı situasiya göstərir ki, Rusiya bu münaqişələri süni surətdə uzatmaqla özünün geosiyasi və geoherbi maraqlarını hələ bir müddət də təsbit etmək niyyətindədir.

Mövcud şərtlər fonunda sabah Moskvada Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü nəzərdə tutulur. Bu görüş nəyi dəyişəcək, sülh prosesi nəhayət ki, dalandan çıxacaq mı və ya nazirlərin üçtərəfli görüşü prezidentlərin növbəti görüşünə zəmin yarada biləcək mi? Ekspertlərin bu yöndə təhlilləri elə də nikbin deyil. Eyni zamanda xəbərdarlıq xarakterlidir.

"Rusiyanın təklifi ilə xarici işlər nazirlərinin qarşıda planlaşdırılan görüşündə konkret nəticə əldə olunmasa, müharibə qaçılmaz olacaq". Bu fikri axar.az-a açıqlamasında Rusiyanın Ermənistan və Azərbaycan xarici işlər nazirlərinin növbəti görüşünü planlaşdırması ilə bağlı danışan **politoloq İlqar Vəlizadə** deyib. Ekspert sözügedən görüşün daha əvvəl baş tutmasının əsas səbəbini Ermənistanda görüb.

"Əslində xarici işlər nazirlərinin üçtərəfli görüşü dekabrda baş tutmalı idi. Ermənistanda seçkiqabağı proses-

İşğalçı ordu Qarabağda daha bir itki verdi

İşğalçı Ermənistan ordusu Qarabağdakı qoşunların təmas xəttində növbəti itkisini verib. Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, aprelin 24-də saat 17.50-də əsgər Narek Amayakoviç Arutyunyan ölümcül güllə yarası alaraq dünyasını dəyişib. 20 yaşlı erməni hərbiçi təmas xəttinin şərq istiqamətində məhv edilib.

Qarabağ

Sülhün tək alternativi - müharibə... qapıda

Yaz-yay mövsümündə Qarabağa dair diplomatik səylərin yetərsizliyi acınacaqlı sonluğa gətirə bilər; nazirlərin sabahki Moskva görüşü prezidentlərin görüşünə vəsilə olacaq mı? **Ekspert:** "Bakının beynəlxalq idman yarışlarına ev sahibliyi etməsi müharibəni yalnız ertələyə bilər..."

lər mürəkkəb idi və məhz bu vəziyyət nəzərə alınaraq görüş təxirə salındı. Bu məsələnin texniki tərəfidir. O ki qaldı reallığa, gündəlikdə real təkliflər hələ də çiy vəziyyətdədir. Aydın ki, Ermənistan məsələni elə qoyur ki, danışıqlar atəşkəs rejiminin bərpası ətrafında getsin və bundan sonra cəbhədə silahlı toqquşmalar baş verməsin. Ancaq Azərbaycan tərəfi bununla razı deyil. Rəsmi Bakı çalır ki, bu məsələ ilə yanaşı, rayonların azad olunması və qaçqınların geri qayıtması da müzakirə olunsun. Əgər qarşıdakı görüşdə konstruktiv yanaşma olsa, yay aylarında cəbhədə gərginlik səngiyəcək. Çünki şərtlərə görə, tərəflər xarici işlər nazirlərinin görüşündən sonra prezidentlərin görüşünə hazırlaşmalıdır. Konkret nəticə əldə olunmasa, onda hər şey gözləyə bilirik. Belə şəraitdə müharibə ehtimalları heç yaya da qalmayacaq, mayın sonu və ya iyunda da vəziyyət gərginləşə bilər".

Rusiya istəyə, qısa zamanda sülh danışıqlarında ciddi dönüş nail olar, çünki işğalçı Ermənistanı yetərli təsir imkanlarına malikdir. Rusiya rəhbərliyi isə deyildiyi kimi, buna tələsmir.

Bütün bunları nəzərə alan Azərbaycan tam haqlı olaraq, öz hərbi potensialını və döyüş qabiliyyətini artırmaqda davam edir. O sırada ordumuz müharibə şəraitinə yaxınlaşdırılmış hərbi təlimlərə ara vermir. Bəllidir ki, Silahlı Qüvvələrimizin 5 günlük genişmiqyaslı təlimləri tezəcə başa çatıb. Mayın 1-dən 5-dək isə Azərbaycanla Türkiyə ortaq hərbi manevrlərə başlayır.

Azərbaycan paralel surətdə öz hərbi parkını daima yeniləməyə çalışır. Bundan ötrü qardaş Türkiyə ilə yanaşı, İsrail, Pakistan dövlətləri ilə hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığın dərinləşməsinə böyük diqqət yetirilir.

Son zamanlar qardaş Türkiyənin Qarabağ məsələsində fəallaşması xüsusilə sevindiricidir. Ortaq hərbi təlimlər öz yerində, az öncə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan öz çıxışlarının birində demişdi ki, Türkiyənin təhlükəsizliyi Qafqazdan və Balkanlardan başlayır. Bu, həm də bir mesaj idi ki, Ankara Güney Qafqaza, Dağlıq Qarabağ məsələsinə də diqqəti artıracaq. Mayın 3-də isə Ərdoğan cəmiyyətimizə mesaj verdi ki, Azərbaycanın sülh prosesindəki rolunu artırmaq üçün hazır olduğunu bildirib.

zadəni Rusiyaya gedəcək. Ümid edək ki, Türkiyə və Rusiya liderlərinin Soçi görüşü Qarabağ kontekstində də məhsuldar olacaq.

"Türkiyənin öz təhlükəsizliyinin Qafqazlardan başlamasını bildirməsi əslində Rusiyaya bir mesajdır". Səbiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli bu fikirdədir. Politoloqa görə, Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi hərbi təlimlərin keyfiyyəti, rəhbərliyin peşəkərligi nəinki Ermənistanı, Rusiyanı da ayıldı.

"Ermənistan Rusiyadan silah aldıqdan və Moskvanın köməyi ilə KTMT-də rəhbərliyi ələ keçirdikdən sonra bir növ danışıqlardan çəkilərək özəlliklə nümayiş etdirdi. Bununla da Azərbaycanı psixoloji təzyiq göstərməyə çalışdı. Ancaq İrəvan hərbi cəhətdən bu dəfə də çox geridə qaldı. Azərbaycan ordusunun Türkiyə ilə birgə hərbi təlimləri ermənilərin havasını xeyli aldı. Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi hərbi təlimlərin keyfiyyəti, rəhbərliyin peşəkərligi Rusiyanı da ayıldı. Moskva sözün həqiqi mənasında geri çəkilərək Ermənistanı və Azərbaycan xarici işlər nazirlərinin görüşünü təşkil etməkdə maraqlı olduğunu göstərdi. Ancaq bundan əvvəl belə bir məsələ gündəmdə deyildi. İndi Rusiyada belə cəhdlər müşahidə olunursa, demək, bu görüş baş tutacaq. Bu onu

göstərir ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü təmin etməkdə tam israrlıdır və bunun üçün bütün variantlara əl atacaq. Ermənistan və qeyyümları başa düşməlidir ki, Azərbaycan bölgədə irimiqyaslı müharibədən çəkinmir" - ekspert qeyd edib.

Q.Hüseynlinin sözlərinə görə, Azərbaycan ordusunun hər gün artan qüdrəti erməniləri və rusları müəyyən düşüncələrə qərq edir, danışıqlar prosesinin zəruriliyini yenidən gündəmə gətirir: "Türkiyənin bu yaxınlarda öz təhlükəsizliyinin Qafqazlardan başlamasını bildirməsi, əslində Rusiyaya bir mesajdır. Azərbaycan hələ ki bir sıra beynəlxalq yarışlara ev sahibliyi edir, yaya qədər müharibə ehtimalı yoxdur. Bu, o anlama gəlir ki, danışıqlar prosesi yaya qədər baş tuta bilər. Ancaq Ermənistan prosesdə yenə əvvəlki oyunları oynasa və Dağlıq Qarabağ kartını ön plana çəkərsə, danışıqlar prosesi yenidən pozulacaq. Bu zaman isə müharibə qaçılmaz olacaq".

Politoloqun sözlərinə görə, Rusiya ilə açıq surətdə danışıqlar beynəlxalq protokol qaydalarına uyğun gəlməyə deyil, illeqal şəraitdə, yəni gizli diplomatik kanallarla Bakı ilə Moskva arasında Qarabağ dair danışıqlar aparılmaqdadır. Növbəti raund danışıqların nə ilə nəticələncəyini isə qarşıdakı aylarda görəcəyik.

100 ildən çoxdur ki, Amerika hərbi gücün və dolların hesabına dünya çapında dominant ölkədir. Amerikaya qarşı çıxanlar alternativ hərbi alyans və valyuta yaratmağa can atırlar. 20-ci əsrin ortalarına qədər arxasında qızıl ehtiyatı dayanan ölkələrin valyutası daha etibarlı sayılırdı. Onda ABŞ dünyada olan qızıl ehtiyatlarının (SSRİ xaric) 70 faizini öz əlində cəmləmişdi. Düşünün ki, Almaniyə və Niderland kimi ölkələr belə öz qızıl ehtiyatlarının bir hissəsini Amerikaya etibar etmişdi. Adıçəkilən ölkələr uzun illərdir ki, Amerikaya müvəqqəti saxlamağa verdikləri qızilları geri ala bilmirlər. Vaşinqton müxtəlif bəhanələrlə qızilları qaytarmaqdan imtina edir...

20 il sonra dünyada yeni iqtisadi güc mərkəzləri yarandı. Almaniyə və Yaponiyanın sürətli iqtisadi sıçrayışı dolların gələcəyini təhlükə altına aldı. Artıq qızıl ehtiyatı dolların dəyərini istənilən səviyyədə saxlamaq gücündə deyildi. 1971-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı neft satışından əldə etdiyi neft-dollarlarla ABŞ-dan silah almağa başladı. Amerika siyasətçiləri ilk dəfə onda başa düşdülər ki, neft qızıldan daha önəmlidir. Və kim dünyanın neft bazarına nəzarət edəcək, o ölkənin də valyutası önə çıxacaq. O vaxt ABŞ-a ölkənin 37-ci prezidenti Ricard Nikson rəhbərlik edirdi. Düzdür, o, "Uotergeyt" qalmaqalına görə impiçment prosedurundan sonra Ağ Evdən uzaqlaşdırıldı. Ancaq onun Amerika qarşısındakı ən böyük xidməti neft amilinə vaxtında önəm verməsi ilə bağlıdır. Onun dönməndən başlayaraq indiyə kimi, ABŞ dünya neft bazarını öz nəzarətində saxlayır. Nəticə belədir ki, OPEC-in (The Organization of the Petroleum Exporting Countries) dəstəyi ilə ABŞ dolları meqa-valyutaya çevrilib.

Dünya iqtisadiyyatının 22 faizi Amerikanın payına düşür. Buna baxmayaraq, beynəlxalq maliyyə ödənişlərinin 80 faizi dollarla həyata keçirilir. Bu ödənişlər dolların məzənnəsinin yüksəkdə qalmasını şərtləndirən əsas amillərdən biridir. Üstəlik, hamı öz malını ABŞ bazarında satmağa can atır. Nəticədə Amerikaya daxil olan mallar son dərəcə ucuz qiymətə satılır. Vəziyyət elədir ki, dollar qa-

Gözəgörünməz dollar imperiyası: ABŞ-ın dünya gücü olmasının böyük sirləri

Planeti "Amerika oxu" ətrafında fırlanmağa məcbur edən amillər və yaxın 30-40 ildə dəyişməyəcək faktorlar haqqında

zanc mənbəyinə çevrilib. Və hərbi gücə söykənən ABŞ bu qazançı kiməsə güzəştə getmək fikrində deyil.

Ancaq Amerikaya qarşı çıxanlar da var. Bu sırada Çin, Rusiya və İran öndə gedir. Bir vaxtlar Afrikada böyük nüfuz olan Müəmmər Qəzzafi də bu sırada yer alırdı. O, öncə Liviyanın neftini dollara yox, avroya satmağa çalışdı. Bir arada isə arxasında qızıl ehtiyatları dayanan valyuta buraxmaq xəyalına düşdü. Amerika təbii ki, belə şeyləri bağışlamır. Müəmmər Qəzzafi Don Kixot sayaq cəhdlərinə görə hədəfə çevrildi və aradan götürüldü. Amma ABŞ qızıl üçbucaq hesab olunan Çin, Rusiya və İranla Liviya kimi davranmaq gücündə deyil. Əlbəttə, Amerika siyasətçiləri bunun fərqindədir. Belə bir təhlükədən yayınmaq üçün mümkün olan bütün addımları atırlar. O da faktır ki, Çin, Rusiya və İran dolları sıxışdırmaq üçün bir yerdə, sinxron

hərəkət edir. Məsələn, 2014-cü ildə Rusiya ilə Çin arasında təbii qazla bağlı 400 milyard dollarlıq müqavilə imzalanıb. Həmin qaza görə Çin Rusiyaya ödənişi 30 il ərzində dollarla yox, rubl və yuana ödəyəcək. 2014-cü ildə Vladimir Putin Krıma səfəri zamanı belə bir bəyanat verdi ki, neftdən gələn dollar axınına söykənən sistem tarixə qovuşmalıdır. "Rusiya bir çox ölkələrlə ikitərəfli hesablaşmaları milli valyutalarla həyata keçirmək bəzədə müzakirələr aparır"...

Rusiya nüfuz dairəsində saxladığı MDB ölkələrini də bu oyuna cəlb etməyə çalışır. Rusiyanın çağırışına səs verənlər arasında Qazaxıstan öndə gedir... İran da öz neft və qazını dollara satmaq istəmir. Rəsmi Tehran məqsədlilik şəkildə dolların təsir dairəsini kiçiltməyə çalışır. Amma etiraf olunmalıdır ki, antidollar kampaniyasına Çin liderlik edir. Bu ölkənin imkanları Rusiya və İranın imkanlarından

qat-qat üstündür. Elə bu səbəbdən də Çinin yeritdiyi siyasətə xüsusi diqqət yetirməyə dəyər.

2016-cı ilin oktyabrında Çin Xalq Respublikasının pul vahidi yuan Beynəlxalq Valyuta Fondu tərəfindən rəsmən ehtiyat valyuta kimi tanındı. Valyuta bazarında ciddi dəyişiklik baş verdi. Beynəlxalq Valyuta Fondunda saxlanılan dollar 41.53%-lə birinci yerdə gəlirdi. İkinci yerdə isə 30.93% olmaqla, avro qərar tutmuşdu. Üçüncü yeri isə 10.93%-lə yuan götürdü. Müvafiq olaraq, dünyanın dörd tərəfində olan mərkəzi bankların da ehtiyat valyuta fondunda yuanın olması tələbə çevrildi. Bu isə yuanın öz mövqelərini gücləndirməsinə gətirib çıxardı.

Bir çox mütəxəssislər hesab edir ki, yaxın 3-4 ildə dünya valyuta bazarında dollar-yuan tandemi dominant hala gələcək. Avro və Britaniya funt-sterlinq təsir dairəsini sürətlə itirəcək.

Yuanın dünya çapında valyuta kimi belə bir uğur qazanması təsadüfi deyil və Çin dövlətinin yeritdiyi məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir. Çin demək olar ki, böyük-küçlüyündən asılı olmayaraq dünyanın əksər ölkələri ilə ikitərəfli müqavilələrə yuana bağlı xüsusi maddələr var. Bu baxımdan, Çinin Avropa Birliyi ilə bağladığı müqavilə xüsusi önəm daşıyır. 2013-cü ildə bu müqaviləyə əsasən 45 milyard avro yuana dəyişdirildi. Oxşar müqavilə Yaponiya, Cənubi Koreya...hətta Monqolustanla belə imzalandı.

ABŞ-ın dəstəyi olmadan Çinə qarşı duruşu gətirmək mümkün deyil...

Ortada gözəgörünməz dollar imperiyası var. O imperiya Amerikanın hərbi gücünün hesabına Yer kürəsini öz oxu ətrafında fırladır. Şübhəsiz ki, bu imperiya da nə vaxtsa iflasa uğrayacaq. Ancaq bu iflasın yaxın 30-40 ildə olacağı inandırıcı görünür.

Bir önəmli məqam da var. Çin ətrafında olan ölkələrlə, xüsusən Hindistan, Yaponiya, Vyetnamla ciddi ittifak içindədir. Birmənalı olaraq rəsmi Pekinin tərəfində olan ölkə Şimali Koreya. Rusiya ilə münasibətlərdə

O da maraqlıdır ki, Çin ABŞ-a ən çox sermayə qoyan ölkədir. Məsələn, 2015-ci ildə 1.261 trilyon dollar bu məqsədlə Amerika iqtisadiyyatına yatırılıb. Rəsmi Pekin 40 milyard dollar İpək Yolu fonduna ayırıb. Çin hökumətinin təşəbbüsü ilə Pekində 100 milyard dollarlıq kapitala sahib Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı yaradılıb. Yeri gəlmişkən, bu bankı maliyyələşdirənlər arasında Azərbaycan da var. 100 milyard dolların 245.1 milyon dollarını (0,25 %) biz ödəmişik. Bu bankın yaranması Çinə Amerikanın nəzarətində olan Asiya İnkişaf Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankı ilə rəqabət aparmağa əlavə imkanlar yaradıb.

Asiya İnkişaf Bankı 1966-cı ildən fəaliyyətdədir. Və bu banka həmişə Çinlə o qədər də xoş münasibətdə olmayan Yaponiya vətəndaşları rəhbərlik edib. Yaponlarsa yaxşı bilirlər ki,

də müəyyən gərginliklər var. Çünki hər iki ölkənin dövlət maraqları ciddi şəkildə fərqlidir. Fakt odur ki, Çinin etibarlı müttəfiqi yoxdur. Müttəfiq baxımından ABŞ-ın imkanları xeyli zəngindir. Yaxın Şərqi neft və qazla zəngin olan sünni ərəb ölkələri Amerikanın yanındadır. Avropa Birliyi, Kanada, Avstraliya da həmçinin. Latin Amerikası da gərəkən məqamda Amerikanın yanında yer alacaq. Çünki ortaq dini dəyərləri paylaşır. İngilis dilinin dünyada dominant olması da Amerikanın xeyrinə işləyir. Onu da unutmaq olmaz ki, ABŞ əhalisinin 50 milyon nəfərdən çoxu latın əsillidir və ispan dilində danışır. İspan dili Amerikada faktiki ikinci dövlət dili statusundadır. Yüzlərlə ispandilli TV, radio və digər media qurumları fəaliyyətdədir...

Bu kimi amillərə söykənərək əminliklə demək olar ki, yuanın dolları üstələməsinə xeyli gözləmək lazım gələcək...

□ **Elbəy HƏSƏNLİ**

İslam Oyunlarında ölkə necə qorunacaq?

Ekspert: "Belə tədbirlər keçirilən zaman təhlükəsizlik orqanlarının ayrıca planı olur"

Bakıda keçiriləcək IV İslam Həmrəyliyi oyunlarına sayılı günlər qalıb. Rəsmi açıqlamalara görə, artıq oyunlarla bağlı hazırlıqlar yekunlaşdırılıb. 12-22 may tarixləri arasında keçirilməsi planlaşdırılan bu idman oyunlarında 21 idman növü üzrə 57 dövlətin 6000-ə yaxın idmançısının mübarizə aparacağı nəzərdə tutulub.

Məlum olduğu kimi, son zamanlar artıq Avropanın ən təhlükəsiz hesab edilən şəhərlərində belə terror hadisələri törədir. Xüsusilə də terrorçuların əsasən Şərqi ölkələrinə bağlılığını nəzərə alarsaq, oyunları izləmək üçün ölkəyə gələn turistlərin arasında terror təşkilatları ilə əlaqəli şəxslər ola bilərlər? Ekstremal halların qarşısını almaq üçün nə edilməlidir?

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bunun üçün bir neçə istiqamətdə təhlükəsizlik tədbirləri alınmalıdır: "Məlumdur ki, oyunlarla bağlı Azərbayca-

na 57 ölkədən 6000-ə yaxın idmançı gələcək. Bütün bunların hamısına nəzarət etmək üçün təbii ki, ilk olaraq idmançıların arasında onların təhlükəsizliyini təmin edən şəxslər də məsuliyyət daşıyırlar. Ümumiyyətlə, qrup gələn zaman həmin qrupun özünün təhlükəsizliyini təmin etmək onları göndərən ölkənin üzərinə düşür. İkinci variant budur ki, həmin ölkələrlə qəbul edən ölkənin xüsusi xidmət, hüquq-mühafizə orqanları arasında tərəfdaşlıq müqaviləsinin mövcudluğundan asılı olmayaraq qarşılıqlı şəkildə təhlükəsizlik təmin edilməlidir. Üçüncüsü

də onu qeyd edə bilərik ki, həmin şəxslər Azərbaycana gəlmədən öncə onların haqqında bütün məlumatlar toplanır. Bunun əsasında da yoxlama prosesi keçirilir. Digər tərəfdən, həmin qrupların yaşadıkları və

idman oyunlarının keçirildiyi yerlərdə də təhlükəsizlik təmin olunmalıdır. Bundan başqa, hər hansı bir terror qorxusu və ya digər təhdid varsa, onların şəhərdə hərəkət edəcəkləri marşrutlar üzrə də yoxlama

prosesləri həyata keçirilməlidir. Təkcə qrupun özündə deyil, ümumiyyətlə, hər bir rayon öz ərazisində yaşayan idmançıların və iştirakçıların təhlükəsizliyinə tam təminat verməlidir. Bundan başqa, idman qurğularının da ətrafında təhlükəsizlik zolağının yaradılması və içəridə təhlükəsizliyin təmin edilməsi vacibdir. Belə bir məqamda Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanlarında kimin üzərinə nə düşürsə, həmin prosedurları tam şəkildə həyata keçirməlidirlər".

Ekspert bildirib ki, Azərbaycanda müharibə şəraitinin olduğunu heç zaman unutmaq lazım deyil: "Unutmaq lazım deyil ki, Azərbaycanda müharibə şəraitidir və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi prioritet istiqamətdir. Buna görə də erməni terroru da başlıca məsələlərdən bi-

ridir. Onların isə əsas dəsti-xətti nəqliyyat məsələləridir. Yəni həm suda, həm quruda, həm də metroda bütün lazımı təhlükəsizlik tədbirləri görülməlidir. Bu ərazilərə də cavabdeh şəxslərin hamısı üzərinə düşən funksiyaları tam olaraq yerinə yetirməlidirlər. Bəli, yanlış müsləman dövlətlərindən gəldiklərinə görə onların aralarında terror təşkilatları ilə əlaqəli olan şəxslərin aydınlaşması, birbaşa olaraq həm qrupun təhlükəsizliyini təmin edənlərin, həm də Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşlarının üzərinə düşür. Bunu da tam şəkildə aydınlaşdırmaq üçün hava limanından başlayaraq, yarışların keçirildiyi yere qədər nəzarət olmalıdır. Son aylar DTX-nin əməliyyatları keçirməsi, terrorun qarşısını alınması plan üzrə gedən məsələlərdir. Lakin belə bir tədbirlər olan zaman bunun ayrıca planı olur və koordinatlı şəkildə həyata keçirilir. Yeni iki məsələ bir-birindən fərqlidir".

□ **Əli RƏİS**

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın qondarma "erməni soyqırımı"nın 102 illiyi ilə bağlı 24 apreldə ölkəsindəki erməni kilsəsinin başçısı Aram Ateşiyana göndərdiyi məktub bütün türk dünyasında, o cümlədən Azərbaycanda rezonans doğurub. Şübhəsiz ki, məktub birmənalı qarşılanmayıb.

Məktub barədə "Report" "Habertürk"ə istinadən xəbər verib.

"XX əsrin əvvəlində Osmanlı ərazisində həyatını itirən erməniləri bir daha yad edirik. I Dünya müharibəsində çətin şərtlər daxilində həyatını itirən milyonlarla Osmanlı vətəndaşına Allahdan rəhmət diləyirəm. Ölkəmizdəki erməni icmasının əmin-amanlığı, təhlükəsizliyi və firavan yaşaması bizim üçün çox əhəmiyyətlidir. Erməni vətəndaşımızın özünü ikinci sort hiss etməsi tərəfimizdən qəbul edilməzdir", - deyərək, Türkiyə prezidenti bildirib.

Bu məzmunlu məktubu doğru addım sayanlar da var, buna əks mövqedə olanlar da.

VHP sədri, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı da müraciətin dolayısı ilə əleyhinədir: "Bu faciə türklərin faciəsi olub və rusların silahları ilə silahlanan ermənilərin əli ilə törədilib. 2 milyondan artıq türk öz həyatını itirib. Ermənilər köçürülüb, amma ölkənin bir tərəfindən digər tərəfinə sağ-salamat köçürüldülər. Onların itkiləri türklərin itkisindən qat-qat az olub. Türk tarixinin ən ağır səhifələrindən biridir. O səhifə araşdırılmalıdır. Bu gün Anadoluda açılmamış onlarla toplu məzarlar var. Amma ermənilərin bir dəne də olsun ki, belə məzarları yoxdur. Türk vətəndaşları ola-ola ruslara kömək etdiklərinə görə ölkənin içərilərinə köçürüldülər.

Müharibə etmiş bir çox ölkələr bu təcrübədən keçiblər. Getdikcə ermənilər həmin dövrdəki itkilərinin sayını artırır və hətta milyondan çox olduğunu indi deyirlər, halbuki orada bu qədər erməni ölməyib. Amma Ərdoğanın indi milyonlarla Osmanlı vətəndaşının həyatını itirdiyini deməsini düzün saymıram. Səhəri gün ermənilər Osmanlı vətəndaşı kimi deyil, milyonlarla erməninin öldüyünü deyəcəklər və Ərdoğanın da bunu etiraf etdiyini bildirecəklər. Ona görə bu, sürüşkən bir bəyanatdır. Daha dəqiq, nə qədər erməni və türkün həyatını itirdiyi deyilməlidir. Sübut olunmalıdır ki, ermənilər öz dövlətlərinə xəyanət etdiklərinə görə köç məcburi idi. Müharibə şəraitində hər kəs öz xəyanətinin cəzasını çəkir, burada türklərdə heç bir günah yoxdur. Bunlar aydınlaşmadığına görə sonda bu bəyanat bəzi problemlər yarada bilər. Türkiyə rəhbərinin ölkəsindəki ermənilərlə xoş münasibətlərin qurulması ilə bağlı dediklərini başa düşürəm, o dövrə bağlı hadisələrə aydınlıq gətirmək niyyətini də anlayıram. Lakin ermənilərin heç bir niyyətlərindən geri çəkilmədikləri göz önündədir. Anadolu torpaqlarının ermənilərin olduğunu deyirlər, "soyqırım" iddiasından geri çəkilmirlər. Ona görə bu gün belə məktublara yalnız problemlər yarada bilər.

"Ərdoğanın erməni kilsəsinə məktubuna siyasi don geyindirilməməlidir"

Sabir Rüstəmxanlı: "Sürüşkən bir bəyanatdır"

Tural Abbaslı: "Qarışıqlıq, fitnə-fəsad vaxtı canlarını itirən öz vətəndaşlarına başsağlığı vermək nə vaxtdan "soyqırımı" qəbul etmək sayılır?"

Bu addım dünyaya da hesablanıb. Amma unutmaq olmaz ki, dünyaya hesablanmış bu cür addımlarda öz ölkəni də pis vəziyyətə salmamalısan. İndiyə qədər Türkiyə dünyaya hesablanmış çox addımlar atıb. Lakin münasibət dəyişmir. Ölkənin daxilində vətəndaş həm-

rəyliyi qorunmalı, millətlə dövlət arasında birlik olmalıdır".
AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı isə bu məktuba siyasi don geyindirməyi doğru saymır: "Əslində bu başsağlığına xüsusi siyasi don geyindirmək doğru deyil. Bu hadisə daha çox insani və mənəvi məsələ-

dir. Faktır ki, I Dünya müharibəsində ölən ermənilər Osmanlı vətəndaşları olublar. Ümumiyyətlə, bu dünya müharibəsində hər millətdən kifayət qədər həlak olanlar vardı. Həm də diqqət etsəniz görürsünüz ki, məktub "soyqırım" iddiasında olan Ermənistan rəhbərliyinə deyil, Türkiyədəki erməni kilsəsinin rəhbərinə ünvanlanıb. Yeni bu məsələni o məsələ ilə əlaqələndirmək qəti doğru deyil. İndi belə çıxır ki, sabah Ərdoğan 1-ci Dünya müharibəsində həlak olan albanlara, kürdlərə, ərəblərə, lazlara başsağlığı versə, onları da satqın kimi tanıyır? Bir də Türkiyə dünya dövləti olmağa iddialıdır, odur ki, belə mənəvi məsələlərə artıq prosedur qayda kimi baxmaq lazımdır.

Türkiyə Cümhuriyyəti Osmanlı varisiyyətinə iddialı dövlətdir. Heç kim inkar etmir ki, Osmanlı dövründəki hadisələrdə ora vətəndaşları olan ermənilər ölməyib. "Soyqırım" tam ayrı bir şeydir. Bu hadisələrdə günahlı ölənlər də var, günahsız da. Qarışıqlıq, fitnə-fəsad vaxtı canlarını itirən öz vətəndaşlarına başsağlığı vermək nə vaxtdan "soyqırım" qəbul etmək sayılır? Bu amillərə görə məsələyə başqa aspektdən yanaşmaq daha doğrudur. Düzdür, bu məsələdə bəzi siyasi amillər ola bilər, yeni daxilindəki ermənilərə və xaricə hesablanıla bilər. Siyasətdə bu cür halların çox şahidi olur. Amma əsas mahiyyət bu ola bilməz".

□ **Cavanshir ABBASLI**

"Məleykə Abbaszadə Tarif Şurasının diktəsi ilə işləyir" iddiasına DİM-dən cavab gəldi

Xanlar Xanlarzadə: "Tarif Şurası göstərilən xidmətlərin, yeni imtahanların tariflərini təsdiqləyib"

Artıq məlumdur ki, Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) public bir qurum olub. Buna görə də bir çoxlarının narazılığına səbəb olsa da, imtahanlara giriş pullu elan edilib. Belə ki, Tarif (qiymət) Şurası 2017-ci ilin 6 mart tarixində DİM tərəfindən göstərilən ödənişli xidmətlərin tariflərinin tənzimlənməsi məsələsinə baxaraq, 9 qrup üzrə təsnifatlaşdırılmaqla, imtahanın növündən asılı olaraq qiymətləri 10-100 manat arasında müəyyənləşdirib.

Gələn il isə DİM-in rəsmi saytıdakı hansısa məlumatı yükləmək də pullu olacaq. Mərkəzin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə bildirib ki, bir ildən sonra DİM-in saytında yerləşdirilən bütün materialların yüklənməsi və istifadəsi pullu olacaq. Onun sözlərinə görə, bu gün lazımı materiallar saytda açıq formada qoyulub və onları hər kəs yükləyə bilər: "Bir ildən sonra onların hamısı pullu olacaq. Çünki həmin materialların hamısı bizim öz məhsulumuzdur. Bu məhsulu istifadə etmək bir tərəfə qalsın, hələ öz adlarına çıxarırlar. Heç olmasa, istifadə etdikdə pul versinlər".

Məsələ ilə bağlı yeni-

çağ.az-a münasibət bildiren **təhsil üzrə ekspert Nabatəli Pələngov** isə Məleykə Abbaszadənin öz fikri ilə yox, Tarif Şurasının diktəsi ilə işlədiyini iddia edib. O, bu məsələlərin Məleykə Abbaszadədən asılı olmadığını, bunu əvvəlcədən Tarif Şurasının müəyyən etdiyini deyib. Ekspertin iddiasına görə, DİM rəhbəri Tarif Şurasının diktəsi ilə işləyir və bu göstərişlər yuxarıdan gəldiyi üçün o da yerinə yetirməyə məcbur olur.

Təhsil ekspertinin iddialarına cavab verən DİM mətbuat xidmətinin rəhbəri Xanlar Xanlarzadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, DİM publik şəxs

olduğu üçün artıq bütün xidmətlər pullu olacaq: "Əvvəl Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı idi. Daha sonra ölkə prezidentinin fərmanı ilə Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası ləğv olundu və aprelin 11-də Dövlət İmtahan Mərkəzi yaradıldı. Bu qurum publik hüquqi şəxsdir. Dövlət büdcəsində Dövlət İmtahan

Mərkəzi üçün hansısa vəsait nəzərdə tutulmayıb. Yeni mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı kimi TDQK dövlət büdcəsindən maliyyələşirdi və keçirilən bütün imtahanlar, ümumiyyətlə, TDQK-nın fəaliyyəti həmin büdcədən ayrılmış vəsait hesabına təmin olunurdu. Ancaq indi biz publik hüquqi şəxsik. Dövlət büdcəsinə baxsanız görürsünüz ki, bizim üçün han-

sisə vəsait nəzərdə tutulmayıb. Ona görə də mərkəzin göstərdiyi xidmətlər artıq pulludur. Həmin Tarif Şurası da göstərilən xidmətlərin, yeni imtahanların tariflərini təsdiq edib ki, filan tariflərlə ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı 40 manatdır, orta ixtisas təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanı 20 manatdır. Yeni bunu Tarif Şurası təsdiq edib. O şuranın təsdiq etdiyi qiymətlər uyğun olaraq hər bir abituriyent ödəniş edir. Ancaq prezidentin sərəncamına əsasən kim ki, imtahanda birinci dəfə iştirak edir, həmin şəxslərim imtahanda iştirak haqqı dövlət büdcəsinin vəsaiti əsasında həyata keçiriləcək. Əvvəl mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı iddik deyərək, dövlət büdcəsindən maliyyələşirdik, indi publik hüquqi şəxs olduğumuz üçün DİM-in fəaliyyəti təmin olunur. Çox zaman bildirilir ki, təhsil əlçatan olmalıdır, imtahanların pullu olması bunun qarşısını alır. Ancaq bu, doğru deyil. Çünki ölkə prezidentinin sərəncamı var. Həmin sərəncama da əsasən cari ilin məzunu-ları, yeni bu il və ötən illərdə bitirib imtahanda heç iştirak etməyənlərə ölkə prezidentinin sərəncamı, yeni imtahana girişin ödənişsiz olması aiddir".

"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev bildirdi ki, müəyyənləşdirilmiş bu vəsaitlər heç kimi qıcıqlandırmamalıdır: "Dövlət İmtahan Mərkəzi publik şəxs kimi yaranıb. Yeni bu

qurum vəsaitini özü formalaşdırmalıdır. Bu qurum üçün artıq dövlət tərəfindən maliyyələşmə prosesi yoxdur. Ona görə də o, özü üçün maliyyə imkanları axtarmalıdır. Bir şagirdin 10-11-ci siniflərdə dərslərə getməmək üçün xərclənən vəsaiti, repetitorlara xərclədiyi vəsaiti heç kim dilə gətirmir. Dövlət İmtahan Mərkəzinin müəyyənləşdirdiyi imtahanlarda iştirak və yaxud da sayta giriş üçün çox kiçik vəsaiti hamı ajiotaja çevirib. Bunun nəşrləri, test kitabçaları çap olunmalıdır. 9-11-ci siniflərdə buraxılış imtahanlarının keçirilməsi, monitorinqlər, qurumun saxlanması, əmək haqları böyük xərclər aparır. Hesab edirik ki, müəyyənləşdirilmiş bu vəsait cəmiyyəti çox qıcıqlandırmamalıdır. Axı bu qurum cəmiyyətin rəğbətini qazanmış bir qurumdur. Burada insanlar həmişə şəffaflıq, obyektivlik görüblər. Mən elə bildirdim ki, Dövlət İmtahan Mərkəzinin özünü qoruması, saxlaması üçün könüllü olaraq kimlərsə ortaya çıxacaq və maliyyə vəsaiti məsələsində kömək edə-cək. Bu qurum öz intellektual mülkiyyəti ilə yanaşı, zəhmətinin dəyərini müəyyənləşdir-məlidir. Bu bütün dünyada belədir. Ona görə də hesab edirik Dövlət İmtahan Mərkəzinin müəyyənləşdirdiyi vəsaitlər şagirdin imtahana qədərki vəsaitlərindən yüz dəfələrlə kiçikdir. Ona görə də bu şəkildə qıcıqlanmağa dəyməz".

□ **Günəl MANAFLI**

Tarkana 500 min qonorar söhbəti

Azərbaycanda rezonans doğurdu

Alim Qasimov: "Əgər bir söz desəm, təhlükəli olar"

Elza Seyidcahan: "İnanmıram ki, Tarkan o qiymətə gəlsin, gözümlə görməsəm, inanmıram"

Eldar Qasimov: "Tarkan əgər bunu tələb edirsə, onda dəyər"

Murad Arif: "Tarkan 500 min deyirsə..."

Türkiyənin məşhur müğənnisi Tarkan iyunun 23-də "Formula1" yarışlarının açılış günü Bakıda konsert verəcək. Türkiyə mətbuatında artıq müğənninin Bakı konsertindən qazanacağı qonoranın məbləği də açıqlanıb. Məlumatla görə, bu konsertdən o, 500 min dollar qazanacaq.

Müğənni baş tutacaq yams paytaxtımızda təşkil konsertdə həm mahnıları, olunan konsertlərdə iştirak həm də rəqsləri ilə xüsusi etmişdilər. Zamanında proqram hazırlayır. Türkiyəli adıçəkilen ulduzların da alınması sənətçinin bu cür yüksək miqdarda qonorar alacağı ilə bağlı məsələ ictimaiyyətdə geniş müzakirə mövzusu olub. Bəziləri sənətçinin heç də bu qədər qonorara layiq olmadığını deyib, digərləri isə onunla müqayisədə yerli sənətçilərə lazımı dəyər verilməməsindən gileylənib.

Xatırladaq ki, ötən il ölkəmizdə "Formula 1" yarışları keçirilərkən dünya şöhrətli ulduzlar - Kris Braun, Enrike İqlesias və Farel Uil-

Maraqlıdır, görəsən, Tarkan 500 minə dəyərmi? Yerli sənətçilərdən kimlər bu yarışlar üçün təşkil edilən konsertə dəvətlidir və onların çıxışları üçün nə qədər qonorar tələb edərdilər? **Məsələ ilə bağlı ilk öncə xalq artisti, dünya şöhrətli muğam ifaçısı Alim Qasimovun mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Xalq artisti konsertlərə dəvət alıb-al-**

mayacağını hələ dəqiq bilmədiyini dedi: "Dəvət olub-olmayacağı ilə bağlı hələ ki dəqiq bilmirəm. Tarkanın bu qiymətə dəyməyini isə deyə bilmərəm. Əgər mən söz desəm, təhlükəli olar. Xahiş edirəm bu işlərdə məni sərbəst buraxın".

"Eurovision-2011" mahnı yarışmasının qalibi Eldar Qasimov isə qeyd etdi ki, Tarkan əgər bunu tələb edirsə, onda dəyər: "Ümumiyyətlə, bir neçə ay mən öz sənətim və iştirak edəcəyim tədbirlər, fəaliyyətimlə bağlı hələ ki heç bir açıqlama verməyəcəm. Tarkanın bu qədər qonorar almamasına gəldikdə isə mən bunu şərh edə bilmərəm. Amma hər bir sənətçinin özünəməxsus qonorarı var. Və bu qonorarı ya qəbul edirsən, ya da etmirsen. Məncə, əgər bunu tələb edirsə, onda dəyər".

Bəstəkar-müğənni Elza Seyidcahan isə Tarkanın bu qədər qonorar alacağına inanmadığını dedi: "Gözümle görməsəm, inanmıram. Bu yalan sözdür. Hansı

ki, bəzi müğənnilər var, yalandan deyir ki, guya toya 15 minə gedir, amma belə deyil. Onlar qiymətlərini qaldırmaq üçün belə deyirlər. Heç vaxt ola bilməz, həqiqətə uyğun deyil ki, Tarkana o qədər qonorar verilsin. Tarkan çox gözəl sənətçidir, buna söz yox. Amma Azərbaycan da əlçatmaz deyil. Bəlkə də əvvəllər əlçatmaz idi, amma artıq bu kimi müğənnilər bizim üçün adıləşib".

Əməkdar artist aldığı qonorarların dəyərini açıqlamaq istəmədi: "Mən qonorarımı heç vaxt açıqlamıram. Hər zaman yüksək qonorar almışam. Ən yüksək qonorarım tamaşaçı alışı olub. Getdiyim tədbirlər haqda heç vaxt özüm xahiş etməmişəm, hara göndəriblərsə getmişəm. Əgər bu günkü gündə Ledi Qaqa kimi sənətçilərlə bir səhnəyə çıxsam, onları kölgədə qoyaram, geyimim, rəqsim, performansım ilə".

Müğənni Xəyyam Nisanovun isə cavabı qısa oldu: "Əgər hökumət Tarkana 500 min verirsə, onda niyə sual edirsiniz?"

Müğənni Günay İbrahimli oyunlarla bağlı keçiriləcək konsertlərə dəvətli olmadığını açıqladı: "Dəvətli deyiləm. Amma dövlət tədbirlərində iştirak edə bilmərəm, bacardığım qədər hamısında olmağa çalışıram. Tarkanın öz qonorarı var. Və bu qonorara uyğun olaraq hər bir ölkədə konsert proqramı ilə çıxış edir. Biz tərdən rəsmi təsdiqlənməyib, amma Türkiyə mətbuatı iddia edir ki, 500 min avroya Bakıda çıxış edəcək. Tarkan özünü təsdiqləmiş bir müğənnidir, Azərbaycanda da onu sevirlər. Məncə, elə onlar üçün də bir şans olacaq".

Aparıcı, bəstəkar və müğənni Murad Arif isə mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Sənətçilərin, o cümlədən Tarkanın, Kənan Doğulunun və digərlərinin qiymətləri haqda məlumatım yoxdur. Bizim sənətçilərimizə gəldikdə isə onlar hansı qonorarı tələb edirlərsə, onu da verirlər.

Adətən mən bu cür məsələlərdə Rusiya ilə müqayisə edirəm. Məsələn, tutaq ki, Rusiyada Riki Martini və Kirkorovu çağırırsalar təbii ki, Kirkorovun qonoranı 10-20 dəfə az olacaq. Yeni əcnəbi artıq yerli artistlərdən daha bahalı olur və bu təbiidir.

Tarkan türk sənətçisidir və 500 min deyir, Avropa ulduzu artıq 2 milyon, Amerika ulduzu isə 4 milyon deyə bilər. Belədir ki, sənətçinin ölkə çərçivəsi genişləndikcə qonoranı da artır. Amma bizim sənətçilər ancaq ölkə çərçivəsində çalışır. Onlar Azərbaycan çərçivəsində çalışdıqından, qiymət də Azərbaycan realığından asılı olur. Sabah hansısa müğənni Azərbaycan sərhədlərindən kənara çıxsın, xaricdə hit-paratlara düşə bilsə, qonorarı demək ki, yüksək olacaq. Bu bir biznesdir. Başqa mənə axtarmaq lazım deyil. Hər bir insan hansı çərçivədə tanınarsa, ona uyğun qonorar tələb edir. Mənim də iki il bundan əvvəl söylədiyim qonorarlarla bugünkü qonorarın arasında böyük fərq var. Arada 10 mahnı var, daha çox ifalar var. Yeni işlərin çoxaldıqca qonorar da artır".

□ **Xalidə GƏRAY**

İzrail ənənəsi əsasında özəl tibbi sahədə 20 illik təcrübə! XƏSTƏLİKDƏN ƏZAB ÇƏKƏN İNSANLARA ƏSASƏN KİŞİLƏRƏ! DİQQƏT!!! AXIRINCI ŞANS!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmaybsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi keyfiyyətli müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər; Qipertrofiya və ya Atrofiya
- * Cinsi zəiflikdən tam impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və ya spermada qan;
- * Spermanın azalması və itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi və balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) inkişafdan qalması;
- * Hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq (kişi və qadınlarda);
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları; Enurez
- * 50 yaşdan sonra oynaqalarda və onurğada baş verən qeyri travmatik ağrılar və hərəkət çətinlikləri;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qəribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Elan

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi Səyyev Elxan Ələsgər oğlunun adına olan tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Həç kəsə sirr deyil ki, son illər ölkəmizə gələn turistlər əsasən müsəlman ölkələrindəndir. İrandan, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən, Küveytdən... Və bu zaman da halal turizm anlayışı meydana gəlir. Dünyanın bir çox turizm mərkəzlərində bu anlayış var, inancılı insanlar bu turizm növünə üstünlük verir. Və bunun da xüsusi səbəbləri var. Bu haqda bir qədər sonra...

Ölkəyə gələn müsəlman turistlərin sayı günü-gündən artırsa...

Ondan öncə isə rəqəmlər haqda. 2015-ci illə müqayisədə 2016-cı ildə Azərbaycana İordaniyadan 2 dəfə, Küveytdən 3,2 dəfə, Qətərdən 5,5 dəfə, Səudiyyə Ərəbistanından və Omandan 10 dəfə, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən 22 dəfə, İraqdan 30 dəfə çox turist gəlib. 2016-cı ilin ilk 3 ayı ilə müqayisədə 2017-ci ilin müvafiq dövründə İrandan 2 dəfə çox turist gəlib. Bu ilin mart ayında Novruz bayramı münasibətilə İrandan gələn turistlərin sayı 70 minə dək artıb.

Azərbaycanda yeni halal turizm standartı yaradılıb. Bu barədə jurnalistlərə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin sektor müdiri Mahir Qəhrəmanov məlumat verib. Bildirib ki, prezidentin imzaladığı sənədlərlə dünyada mövcud olan halal turizm normalarına cavab verən standartın yaradılması tapşırılıb. Bununla mehmanxanalarda müasir tələblərə cavab verən standartın Azərbaycanaya gətirilməsi nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, 2016-cı ildə körfəz ölkələrindən və digər müsəlman dövlətlərdən gələn turistlərə viza qaydalarının sadələşdirilməsi ilə onların sayında atrım müşahidə olunub. 2015-ci ildə 13 müsəlman ölkəsindən 27 min turist gəlib. 2016-cı ildə isə bu rəqəm 157 minə çatıb.

M.Qəhrəmanovun sözlərinə görə, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən 2015-ci ildə 2 700 xarici vətəndaş gəlmişdisə, 2016-cı ildə bu rəqəm 57 mindən çox olub.

"Müsəlman turistlərin Azərbaycana marağının artması tələb edir ki, halal standartı tətbiq edək. Burada mehmanxanalarda qiblənin istiqamətinin göstərilməsi, Quranın olması, namaz otaqlarının qurulması, müsəlman məişəti üçün, onların tələblərini ödəyəcək bütün tələblər ortaya qoyulur. Eləcə də onların halal yeməklər yeməsi təmin olunmalıdır".

"May ayında Bakıda keçiriləcək IV İslam Həmrəyliyi Oyunları öncəsi müsəlman ölkələrindən gözlənilən turist axını Azərbaycanda halal turizm sahəsinin tətbiqini zəruri edir".

Bunu Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə

Halal turizmin şərtləri

çay, cənəməz...

Azərbaycana müsəlman turist axını ilə halal hotellərin də sayı artacaq

Dövlət Komitəsinin rəsmisi Namiq Tağıyev "Turizm ekskursiya xidmətləri. Halal idarəetmə sistemi. Mehmanxanalar" standartının tələblərinə həsr olunan seminarda deyib. O bildirib ki, sözügedən standart halal xidmət göstərən mehmanxanalar başda olmaqla, istirahət mərkəzləri, hotellər, motellər və digər mehmanxana tipli obyektlər üçün "Halal idarəetmə sistemi"ni əhatə edir: **"Müsəlman turistləri cəlb etmək məqsədilə onların halal prinsiplərə uyğun olaraq yaşayışı, qidalanması və asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün standartda bir sıra tələblər öz əksini tapıb. Belə ki, tələblərə uyğun fəaliyyət göstərən mehmanxanalarda alkoqol və donuz eti istifadə olunmur, yalnız halal prinsiplər əsasında hazırlanan yeməklər və şəxsi gigiyena vasitələri istifadəçilərə təqdim edilir. Həmçinin kişilər və qadınlar üçün ayrıca su hovuzu və SPA xidmətləri göstərilir".**

Halal turizmlə məşğul olmaq istəyirsənsə... sertifikat al

Arayış üçün xatırladaq ki, turizm industriyasında bu, yeni anlayış, termin sayılır. İslami inanca və qaydalara uyğun şəkildə tətillə keçirmək istəyənlər üçün ortaya çıxıb. Bu cür hotellərdə və tətillə müəssisələrində qadınlar və kişilər üçün ayrı hovuz və çimərliklər olur. SPA mərkəzləri də qadınlara və kişilərə görə ayrılır. Alkoqollu içkilər verilmir. Bütün bu yer-

lərdə əşyalar halal standartlarına uyğun istehsal olunur. Ramazan ayında müştərilər üçün orucdan sonra dənizdən istifadə etmələri üçün çimərliklər işıqlandırılır.

BƏƏ-də Dubay, Misirdə Şarm-Əl-Şeyx, Malayziyada Kuala Lumpur, İndoneziyada Bali kimi şəhərlərdə də halal turizm inkişaf etməkdədir. Halal turizmlə məşğul olan hotellər kütləvi turist gələn şəhərlərdə deyil, daha az turist gələn bölgələrdə olur.

Halal turizmlə məşğul olmaq istəyən hotellər xüsusi sertifikat almali olurlar. Belə sertifikatların verilməsi üçün hotellər yoxlanılır, yeməklərinin halal olması, qadın-kəşi hovuzlarının, SPA, fitnes, masaj, gözəllik salonlarının ayrı olmasına xüsusi fikir verirlər.

Bütün bu kriteriyalara cavab verən hotellərə sertifikat verilir. Hətta elə lyuks hotellər var ki, onlarda nəinki qadın və kişilərə xidmət göstərən ayrı sahələr var, hər bir ailə üçün xidmət göstərən sahələr də var. Həmin hotellərin hovuzu, fitnesi və s. hər biri ailələr üzrə fəaliyyət göstərir.

Bu hotellərə gələn qadınlar bikini yox, haşəma geyinirlər

Bundan başqa, bəzi tətillə müəssisələrində qadınlara özəl, bayırdan görünməyəcək formada hazırlanmış çimərliklər də var. Amma bir çox yerlərdə islami qaydalara uyğun geyimlərlə ailələr tərəfindən istifadə oluna biləcək qarışıq çimərliklər də var. Bütün bu yer-

li, Uludağ və Anamur da siyahıda özünə yer tapan bölgələrdəndir. Bu hotellər öz iş prinsiplərini təsdiqləmək üçün halal turizm sertifikatı almaldılar. Türkiyədə halal tətillə seçən müştərilərin böyük əksəriyyətini yerli turistlər təşkil etsə də, Danimarka, Fransa, Almaniyaya kimi Avropa və ərəb ölkələrindən də gələn müştərilər olur. Bu müştərilərin bir gecə üçün ödədiyi məbləğ 35-500 dollar arasında dəyişir. Təbii ki, hotelin ulduzlarının sayı, orda müştəriyə verilən xidmət və seçimlər də qiymətdə mühüm rol oynayır.

Bütün əyləncələr namaz saatları nəzərə alınaraq keçirilir

Yay tətillə demək eyni zamanda əyləncə deməkdir. Halal hotellərdə də əyləncə

Azərbaycanda hotellərlə bağlı rəsmi qaydada halal standartı tətbiq edilmir. Amma Bakıda bir neçə hotel var ki, rəsmi qaydada halal standartı olmasa da, özü təyin etdiyi qaydalar əsasında halal xidmətlər təklif edir. Hazırda Bakıda bu tipli 3 hotel fəaliyyət göstərir. "Premier Old Gate" hoteli İçərişəhərdə, "Premier Expo" "Nərimanov" metrosunun yaxınlığında, "Premier Hotel" isə Gənclikdə yerləşir. Hotellər qrupundan fins.az-a verilən məlumata görə, Bakıda fəaliyyət göstərən halal hotellər bir neçə xüsusiyyətinə görə adi hotellərdən fərqlənir. İslamdan diqqətə yetirilən əsas məsələlərdən biri qidadır ki, hotel təqdim etdiyi yemək çeşidlərinin halal olmasına önəm verir. Alınan ət və toyuq məhsulları halal qaydada kəsim aparılan "Qoç Ət"dən, digər kənd təsərrüfatı və süd məhsulları isə "Saf Qida"dən alınır. Bundan əlavə, istixanalarda deyil, kəndlərdə yetişdirilən tərəvəzlər sifariş edilərək gətirilir. Hotelin restoranında milli yeməklərlə yanaşı, Avropa mətbəxinə aid yeməklər də təqdim edilir. Bu yeməklər də halal ətəndən hazırlanır. Hotellər qrupundan bildirilib ki, halal qaydalara əsasən fəaliyyət göstərən 3 hotel həm də ailəvi müştərilər üçün nəzərdə tutulub. Digər hotellərdən fərqli olaraq rəsmi və ya dini nigah sənədi olmayan müştərilər hotellərə qəbul edilmir.

Əsas məsələlərdən biri isə təbii ki, spirtli içkilərdir. Hotellərin restoranlarında və mini-barlarda spirtli içkilər qadağan edilib. Hətta burada "hacı pivi" də satılmır. Hotel rəhbərliyindən bildirilib ki, hallıq normalarına tam riayət edilməsi üçün hər ehtimala qarşı bu içkilər də satılmır. Müştərilərə yalnız qazlı sular, şirələr, çay və kofe təklif edilir. Hotellər nömrələrində ibadət etmək üçün şərait yaradılıb. Belə ki, nömrələrdə ibadət üçün cənəməz və möhürlər qoyulub.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

lərdə qonaqların ibadətlerini yerinə yetirmələri üçün məsəcidlər də var.

İslami hotellər Türkiyədə yeni konsepsiya sayılsa da, sürətlə yayılır. Dünyada bu sayaq hotellərin sayı 400 olsa da, Türkiyədə bu rəqəm 150-ni ötmür. Türkiyədə ilk belə hotel 1995-ci ildə açılıb. Əvvəllər ölkə xaricində yaşayan türk ailələr üçün nəzərdə tutulan hotellər artıq yerli camaatı da cəlb edir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, səbəb ölkədə dini kəsimin sürətlə artmasıdır.

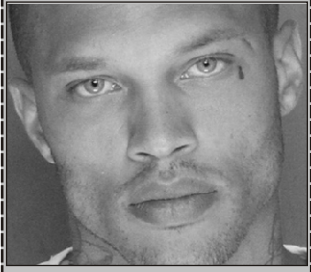
Bu sayaq hotellərdə qadınlar bikini və ya mayo tərzindəki bədənini bəzi yerlərini göstərən çimərlik geyimlərindən istifadə etmir. Onlar haşəma adlanan, inancılı qadınlar üçün nəzərdə tutulan çimərlik geyimi geyinirlər. Ailənin qadın və kişi üzvlərinin birlikdə istirahət etdiyi qarışıq çim-

MÜSAVAT

Son səhifə

N 87 (6701) 26 aprel 2017

Dünyanın ən yaraşlıq məhbusunu Londona buraxmadılar

Amerikalı Ceremi Miks 2014-cü ildə "dünyanın ən yaraşlıq məhbusu" olaraq tanınmışdı. Onu bugünlərdə London aeroportunda saxlayaraq, deportasiya ediblər. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verir. 32 yaşlı Miks 2016-cı ildə türmədən çıxandan sonra model olub. Bu dəfə isə Britaniyanın paytaxtına çəkilişlər üçün gəlib. Onun meneceri Jim Cordon isə deyib ki, model olduqca qəmgin idi. Polis onu sərhəddə saxlayıb və Nyu-Yorka geri qaytarıb. Cereminin uçuş üçün bütün lazımı sənədləri olsa da, onun saxlanılma səbəbi bilinmir. Miks özü Nyu-Yorka geri qayıtsa da, onun arvadı və meneceri Londonda qalıb. Alınmayan çəkilişlər və ümumən Miksin gələcək planları ilə bağlı hər hansı məlumat verilmir. Miks 2014-cü ildə populyarlıq qazanıb. Onu qanunsuz silah daşımağa görə saxlayıblar və şəklini Kaliforniya polisinin facebook səhifəsində paylaşılıb. Sosial şəbəkə istifadəçiləri aktiv şəkildə bu fotonu yayıblar və onun populyarlıq qazanmasına nail olublar. Onu 27 ay müddətinə azadlıqdan məhrum etmişdilər. Nəticə etibarilə gənc məhbus 2016-cı ilin yazında azadlığa buraxılıb və dərhal "White Cross Management" firması ilə müqavilə bağlayıb.

İctimai ayaqyolunun damında özünə ev qurdu, polis qovdu

Yaponiyanın Usuki şəhərində bir neçə il boyunca ictimai ayaqyolunda gizlənən kişi tutulub. Bu barədə BBC News xəbər verir. Kişi özünə ayaqyolunun çox çətin çatımlı olan çardağında ev qurub. Bunu isə ustalardan biri görüb. Məlum olub ki, kişi ora 50 santimetrlik dar bir yerdən yol tapıb. Çardağa baxış keçirən dövlət qulluqçusu iddia edib ki, kişi orda təmizlik qaydalarına riayət edib. Sözügedən hücrədə qaz plitəsi, elektrik plitəsi, geyim və içi sidik dolu bir neçə butulka tapılıb. Yapon kişi polisə etiraf edib ki, ictimai ayaqyolunda 3 il əvvəl məs-

kunlaşmış. Dediynə görə, ondan əvvəl də orda başqası yaşayıb. Hüquq-mühafizə orqanları Usukinin bu etirafından sonra şəhərdəki bütün ictimai ayaqyollarını axtarıblar və orada heç kimin yaşamadığını müəyyən ediblər. Yanvar ayında isə məlum olmuşdu ki, bir qadın səkkiz il boyunca Sinqapur aeroportunda yaşayıb.

Dünyanın ən kök qadını yalançıların əlinə düşüb

Misirli Şayma Salim bacısı Eman Ahmedi piylənmədən müalicə edən həkimləri yalançılıqda ittiham edib. Eman dünyanın ən ağır çəkili qadını sayılır. Bu barədə lenta.ru saytı "Hindustan Times"a istinadən xəbər verir. Salim deyir ki, onun bu qənaətini xəstəxana işçiləri də təsdiqləyir. Çünki Eman çəkisindən azalda bilməyib. "O, çox xəstədir. On gün bundan öncə onun trombozu vardı. Bura düşəndən bəri ikinci belə haldır ki, başına gəlir".

Onun dediynə görə, Eman artıq ay yarımır ki, kritik durumdadır. Salim hesab edir ki, bacısını müalicə edən hindli həkimləri indi ancaq özünü reklam və mətbuatdakı hay-küy narahat edir: "Bacımı ona görə əməliyyat etdilər ki, bütün insanlara onun çəkisinin bir hissəsini itirdiyini göstərsinlər". Kök qadının müalicəsini öz üzərinə götürən cərrah Muffazal Lakdavalı itti-

hamları rədd edib. O iddia edir ki, trombozlar olmayıb. Emanın çəkisi isə həkimlərin müdaxiləsinə qədər 500 kilo idi, amma müdaxilədən sonra kifayət qədər azaldı və hazırda o, 171 kilodur. Aprelin əvvəlində həkimlər iddia etdilər ki, qadın iki aya 250 kilo atıb. Lakdava həmin vaxt deyirdi ki, qadının çəkisinin azalması ilə onun səhhəti də xeyli yaxşılaşdı. Belə ki, ürəyi daha yaxşı işləyir, böyrəyi daha da funksionaldır. Xəstəxana qadının əlil arabasındakı fotolarını 18 apreldə yaymışdı.

Fevral ayında Eman Ahmedi piylənmədən müalicə üçün hind xəstəxanasına aparılıb. Martın əvvəlində onu əməliyyat ediblər. Hindistana gedənə qədər 36 yaşlı misirli qadın son 20 ildə artıq çəkisinə görə öz evini tərk etmədi.

QOÇ - Heç nədən narahat olmayın. İradəniz hesabına özünüzdə daxilən rahatlayın. Ulduzlar nahardan sonra sevindirici xəbərlər, perspektivli təkliflər alacağınızı bildirir.

BUGA - Yersiz lovgalıq, acıdıllıq etmək sizə yaraşmır. Hətta belə bir təqvimdə şit zaraflara da yol verməməlisiniz. Hər bir məsələyə ciddi yanaşın. Sevdiniz adamları xoşal edin.

ƏKİZLƏR - Yalnız öz mənafeələrinizə uyğun addım atın. Kənar məsləhətlərə və riskli işlərə ciddi yanaşmayın. İkitərəfli sövdələşmələrdə təşəbbüsü ələ alsanız, uğurlarınız da artacaq.

XƏRÇƏNG - Ulduzlara inansaq, müəyyən gərginliklərlə üzləşmə ehtimalınız var. Odur ki, ağılınız kəsməyən işlərə girişməməlisiniz. Nahardan sonra şəxsi büdcənizdə artım gözlənilir.

ŞİR - Nahara qədər fəaliyyətlə bağlı bütün öhdəliklərinizi yerinə yetirməyə çalışın. Sonrakı müddətdə isə maraqlı görüşləriniz mümkündür. Bu gün büdcənizdə artım ola bilər.

QIZ - Ümumi halsızlığınızı nəzərə alıb ağır fiziki işlərə ara verin. Çünki səhhətinizdə baş qaldıran xoşagəlməzliklər buna imkan verməyəcək. Yeməyinizə və yuxunuza diqqət yetirin.

TƏRƏZİ - Aktiv gündür. Nə qədər çətin olsa da, ağıllı risk edib öz perspektivlərinizə yaxınlaşa bilərsiniz. İndiki məqamda sizə dəstək verənlər çox olmalıdır. Büdcənizdə artım da gözlənilir.

ƏQRƏB - Elə hey pulsuzluqdan şikayət edirsiniz. Müşahidələrə görə, bu, heç kimə uğur gətirmir. Deməli, usanmamalı, yalnız əzmkarlığınızı artırmalısınız. Çünki indi sizin ən enerjili vaxtınızdır.

OXATAN - Neçə gündür ulduzlar əsəbi görkəm aldığınızı bəyan edir. Amma bu gün təxminən saat 12-dən sonra vəziyyət xeyrinizə dəyişəcək. Əsas diqqətinizi məhəbbət amilinə yönəldin.

OĞLAQ - Ciddi dönüş astanasındasınız. Hətta elə bir hadisə baş verə bilər ki, şəxsi tələbinizdə təkən olsun. Yaxşı olar ki, xırda məişət problemlərini kənara qoyub bəşəri ideyalar haqda düşünesiniz.

SUTÖKƏN - Kosmik ahəng gün ərzində varlanma ehtimalınızın yüksək olmasını göstərir. Odur ki, bütün gücünüzü bu istiqamətə yönəltməlisiniz. Nüfuzlu adamlarla görüşdən yayınmayın. Səhhətinizi qoruyun.

BALİQLAR - Qarşınızda olduqca uğurlu bir gün durub. Aktivliynizi artırmaqla nəzərdə tutduğunuz mühüm işləri reallaşdırma bilərsiniz. Səbəbsiz məsələlərə görə əsəblərinizi kormayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Yatan atasına makiyaj çəkdi, bütün dünya tamaşa etdi

Amerikanın Arizona ştatının sakini olan bir qadın maraqlı bir video paylaşmış. O, twitter səhifəsində yatan atasına necə makiyaj çəkdiyini paylaşmış. Rolik internetə 16 apreldə yüklənib. 9 gün boyunca klip 8 minə yaxın layk, 6 min retvit toplayıb. Qız atasına olduqca ağır makiyaj çəkib. Bir neçə qat tonal krem, pudra, əlik, kirşan... Son nəticədə qaradərili atası olduqca ağır makiyajlı bir qadına bənzəyib. Kişi yuxudan duranda isə qızının onu niyə videoya çəkdiyini anlamayıb. Bundan başqa, gözlərinə çəkilən makiyaj göz qapaqlarını qaldırmağa mane olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100